

MLADOST

ŠTEV.

3

1 9 2 9

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.**

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh
potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Zahtevajte cenik!

Naša Sloga

Ljubljana, Poljanski nasip 10

izdeluje

orlovske zastave, zastave za Marijine
družbe, cerkvene bandere, trakove,
mašne plašče, baldahine itd. — Ima
veliko zalogo svile in blaga za zastave
ter za mašna oblačila itd. — Popravila
se izvršujejo v najboljšo zadovoljnost.
Cene nizke, postrežba točna. — Pro-
računi, načrti in pojasnila brezplačno

Naša domača Kolinska cikorija

**Je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!**

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega
blaga za plašče, obleko in perilo, brisače,
namizne prte, servijete, cvilih, fine no-
gavice za otroke, dame in gospode in
veliko izbiri domačega izdelka. Perilo
za dame in gospode. Izgotovljene ob-
leke in plašči za velike in male, pred-
pasniki za odrasle in otroke iz listra,
klota, kontenine in šifona. Blago dobro,
prav nizke cene!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg štev. 15

priporoča svojo zalogo

**dežnikov,
solnčnikov in
izprehodnih
palic**

Popravila izvršuje točno in solidno.

POZOR

kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane
stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe;
b) vse premično blago, mobilije, zvonove in
enako; c) poljske pridelke, žito in krmo
 2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
 3. Sprejema v novoustanovljenem živ-
ljenjskem oddelku zavarovanje na doži-
vetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in
ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Skupno premagamo skupne težave!

MLADOST

LETNIK XXII

MAREC 1929

STEVILKA 3

Kristus je vstal.

Velikonočna bandera vihrajo v pomladanskem vetru in črtajo skozi zračne plasti pot, ki se po njej vije procesija. Fantje nosijo bandera z veseljem in ponosom. Najbolj vredni bi morali nositi velikonočna bandera. Zvonovi so se zbudili v slovesno pesem vstajenja, fantje jim narekujejo to pesem, ki jo zračni valovi nesejo v sosedno faro, od tam združeno z enako pesmijo naprej preko slovenske zemlje. Vrača se k nam podesetorjena, postoterjena po moči in veličastnosti, zakaj sto in sto jih je, ki so jo priklicali iz zvonov. In s pesmijo zvonov se zliva pesem pevcev, fantov in deklet v procesiji, in molitev mož, fantov, mladcev, otrok, žena, deklet in mladenk: vsak poje svojo pesem in svojo molitev, a vsi eno, ki jo zvonov brnenje nosi naprej in vrača postoterjeno.

Bratje! Zelo, zelo potrebujemo danes povsod po svetu vzornih vrst junakov, ki z veseljem in ponosom nosijo naprej zastavo Kristusovo. Da bi jo spoznali vsi tisoči in stotisoči, ki se prerivajo in preganjajo, iščejo in hrepenijo, borijo in umirajo po raznih temnih in trnjevih stezah samo človeške modrosti in samo zaupanja v svoje moči ali pa obupa ob svoji nemoči. S sklenjenimi rokami molimo, da bi se množile vzorne vrste katoličanov, ki bi z izobraženostjo duha, plemenitostjo srca, vero in upanjem v Boga, ljubeznijo do Kristusa, z visoko dvignjenim velikonočnim banderom, njihovim in Kristusovim znamenjem, kazali tisočerm množicam pot iz groba zablod in svobodo vstajenja.

Bratje! Kdo bo postavljaj vzorne vrste v našem narodu? Kdo bo tekmoval, da bo bolj vreden nositi velikonočno bandero, udarjati v bron zvonov pesem vstajenja? Ali ne fantje? Ali ne Orli v prvi vzorni vrsti? Orli, da, ki skozi zimo urijo svoje telo in duha; Orli, ki jim rastejo moči telesa in duše iz trojnega doma: očetovega, društvenega, božjega, vse v eni želji, da so vredni biti v vzorni vrsti slovenskih fantov. In kdo bo vabil za seboj doraščajoče jate mladcev in trume dečkov, če ne fantje iz vzornih orlovskih vrst, da bodo mogli zastavo izročiti vrednim, ki prihajajo za njimi, jih poklicati k velikonočnim zvonovom. In ob čigavi pesmi bo posluhnila najbolj vsa vas ali mesto, kakor ob fantovski, kako je uglašena, ali na zdravo veselje in vernost slovenskega fanta ali na kvanto in sirovost. Rodovi doraščajočih jo že pojejo za njimi.

Bratje! Vsak orlovski odsek naj tvori vzorno vrsto v svojem kraju. Delo in življenje, fantovsko veselje in pogum očiščujajo, posvečujejo in utrjujejo božje sile zakramentov. Tako zori naša pripravljenost za tekme v organizaciji in pa v življenju. Tako smo sposobni z vzorno vrsto rasti na široko in globoko.

Velika noč je znamenje in je klic za naše vrste: naprej z velikonočnimi banderi, kličite za seboj mlajše in najmlajše!

Ali živi v naših vrstah to velikonočno občutje in ta močna volja? V želji, da je tako in bi vedno bolj bilo, kličemo vsem bratom za Veliko noč:

Kristus je vstal!

Predsedstvo S. O. Z.

Prosveta in vzgoja

P. Krizostom:

Kristus je vstal!

*Vojaki spe. —
Sence žalostne
preko svetega groba leže.*

*V grobu je Luč,
ki bi mogla ves svet napolniti,
ki bi mogla ves svet
z življenjem toplim prepojit.*

*V nočnem hladu vojaki spe.
Jeruzalem spi. —
In ti?*

*Ali ne vidiš —
iz grobnih špranj
žarki vro.
Ali ne vidiš,
kako raste čudovita luč —
kako je že vse svetlo?*

Kristus je vstal!

*V temi Jeruzalem spi.
A Kristus nad njim —
ognjeni sleber
v nebo gori.*

*Raztrgaj verige!
Zdrobi pečate,
da se tvoj grob odpre,
da z Gospodom vstaneš
iz smrtnega trpljenja,
iz grobne teme
v svetlobo življenja.*

Materi.

Ob ljubkem in gorkem pihu, predhodniku sreče in radosti prinašajoče pomladi, ob novem prerojevanju narave, notranji prenovitvi naših odsekov, piše zopet v svoje anale naša organizacija z zlatimi črkami: Mati. Noče, da ostanejo te črke mrtve, ampak hoče, da si jih vsak član zapiše v svoje srce, iz katerega ne bodo nikdar izginile.

Mati! Koliko radosti in veselja! Kdo naj doume globokosti Tvojega srca, neusahljivega vrelca, iz katerega prihajajo samo dobrote od onega trenutka, ko si se zavedala mater do dne, ko odnesejo Tvoje od dela, utrujenosti, pomanjkanja izmučeno telo v dom pravega miru in tihe medsebojne ljubezni, po kateri je Tvoja sreča v življenju dostikrat zastoj koprnela. Mati! Pot, ki si jo morala prehoditi, je dolga, s trnjem in osatom porasla, gora, čez katero Te je pot vodila, se je vedno oddaljevala in obenem dvigala, nevarnosti so Ti pretile, toda premagala si jih s svojo neupogljivo, jekleno voljo. Nikdar nisi sredi potovanja klonila duhom, nikdar Te niso obdajale mračne misli, nikdar ni imel dostopa v Tvoje srce, vse dobro in plemenito, sedanji razdirajoči, rušeci skvarjeni svet. Sredi vrtincev, sredi viharjev, hrupa in trušča si stala liki granitna skala; ob Tvojem nežnem, ljubezni polnem, dobrote delečim pogledom so se viharji in nevihte polegale. — Mati! Sredi danes tako razdvojenega, v sebi razprtega in razrvanega sveta stojiš in vsem tem današnjim slabostim si ostala nedostopna. Našla si v svojem in svojih otrocih, ki si jih dala človeštvu in Bogu, tiho, mirno, a največje zadovoljstvo, katerega Ti ne more odvzeti nikdo. — V bolečinah si rodila svoje otroke, odtise večne Popolnosti, največičastnejša živa

bitja Onega, za katerega si jih zopet določila. Tisoč in tisoč skrbi, milijoni muk so Ti obkroževali izmučeno čelo, a v svesti si najvišjega poslanstva v človeški družbi si dala svojemu življenju pravi smisel in vsebino. Ob rojstvu vsakega otroka se je Tvoje k plemenitemu in vzvišenemu uprto srce širilo, Tvoja duša je postajala večja, Tvoje veselje do življenja silnejše in bolj koprneče. V skrbi polni ljubezni do svojih otrok, kako rastejo, kako se razvijajo, začno Tvoje sile pešati. — Mati! Ob tem prekrasnem, prevzvišenem prazniku tega meseca se Ti klanja Tvoj otrok. Danes spoznava, da Tvoja materinska dela niso in ne bodo nikdar izražena v denarju, nikdar nisi za svoje pretežko in z največjimi težavami spojeno izpolnjevanje dolžnosti marala prejemkov. Mati! Do danes ni znal Tvoj otrok ceniti plemenitosti Tvojega srca. Nehvaležnost, nepokorščina, ki jih današnji svet pod krinkami visokih lastnosti seje med človeštvo, sta prevzemali Tvojega otroka. Ni se še zavedal, kako Tvoja duša dan za dnem izprašuje po njem, ni se še zavedal, da ga mati vsak dan blagoslovlja, da ga v duhu spremlja po vseh njegovih potih. Danes se spominja Tvoj otrok, da si Ti bila junakinja, in sicer junakinja Križa, katerega ni nikdar zapustila, in želi, da je njen otrok njega čuvar, pravi čuvar, ki bo ob božjem grobu javno vsem in vsakomur dokazal, da živi in plamti v njem ona živa vera do Križa, katero mu je v nežnih letih vcepila v srce — mati.

Anton Komar:

Fantiči.

Povest.

III.

Prihodnjo nedeljo popoldne je predsednik Janez nalašč poiskal Poljančvega Poldeta, da ga ohrani pri dobri volji s prijazno besedo. Sedela sta pod kostanjem in se razgovarjala. Jesensko solnce je sijalo skozi veje, da so svetle lise kakor beli zajčki migotale po senci košatega drevesa. Zdaj pa zdaj se je od veje odtrgalo stebelce s svojimi dolgimi listi, da je padel razmršen čop kakor rjavorumena cunjna na s peskom posuta tla z rahlim šumom. Fanta sta kmalu prešla na pogovor o Prosveti.

Za božič, je upal Janez, bo v redu čitalnica in dvorana, da bodo fantiči zimski čas lahko dobro izkoristili. »Poglavitna reč,« je dejal, »bo dobra knjižnica: zanjo bo imel odbor največjo brigo. Na mizi naj bodo ležali dobri listi ter časniki vsem članom na razpolago. Soba semkaj na cesto je svetla in dovolj velika za knjižnico in čitalnico. Ona soba v drugem koncu je pa še precej večja in bi služila društvenim prireditvam. Boš videl, Polde, kako lepo bomo vse napravili.«

»A kdo bo nosil stroške,« je pripomnil Polde, »takšne reči stanejo denar.« »Imeli ga bomo! Izbrali smo dobrega blagajnika. Tine Trdinov bo neusmiljeno izterjaval članarino. Že hodi tudi po vaseh okrog posestnikov in zahteva od vsakega smreko ali pa denar zanjo. Ima srečo pri tem poslu, malo-kdo se mu gladko upre. Obljubljenih ima že devet smrek — očka eno smrečico boste dali za en kubiček —, brez kovača pa sploh noče iz nobene hiše, za peč sede in grozi, da bo tam ostal osem dni, pridno jedel in pil, pa nič delal, vse to na hišne stroške. Tako ima skupaj precejšnjega mačka. Lej ga, lej, ko se o volku govori, volk pride.«

Res je prihajal od Stranske vasi Tine po ozkem kolovozu in gledal, da ni stopil v potočič, ki je tekel včasih po desni včasih po levi kolesnici.

Prišel je k njima: »Kaj pa vidva tukaj postavata, ali se ne bojita, da ne bi padel vama debel kostanj na nos?«

»Pa ti delaj za naju,« mu je vrnil Polde, »hodi po hišah, ko ti nese kakor slišim.«

»Tudi vidiš lahko, če hočeš,« potegne Tine in pokaže s kovači rejeno listnico. »Pa to ni vse, imam že dvanajst smrek, ta teden jih pojdemo s fantiči sekat in na žago vozit. Eh, kaj bi se tu zamujal, rajši stopim k tvojemu očetu, Polde, da ga poprosim za trinajsto smreko, če ne, bom tirjal veliko denarja.«

»Nuj, pa dobro srečo!« mu pokima Janez.

Med tem je prišel čez most od vinogradov Martin Črtalič z nekim tovarišem: »Aha, predsednik Janez! Ali kaj veš, kako je s Prosveto? Ali bo kaj kmalu zaspala?«

»Ni še nič trudna, je dolgo počivala. Ali si ti že kaj storil zanjo?«

»Kaj naj storim, ko sem zgolj član.«

»Prav zgolj člani se morajo zanjo brigati.«

»Kaj želiš od mene?«

»Bomo videli. Mislim, da bi pri igrah pomagal. Če se ne motim, bi ti dobro igral šaljive uloge.«

»Tudi žaljive, če hočeš. Samo bojim se, da bi me ne popadel strah pred ljudmi.«

»Ej, Martin pa strah skupaj! Prehitro bi strah pobegnil.«

»Jaz sem zgolj član.«

»Kar prav, Martine, je prihitel Trdin z mlinarjem v roki, ti praviš, da si zgolj član, pa še nisi plačal članarine.«

»Čemu ti bo moja malenkost, ko z mlinarji mahaš?«

»Ne boš, ta je za ustanovo, obrat zdržujejo člani. Mar ti ne? Lej, lej, jaz sem samo tebe pol.«

»Kako to?«

»Tako: Martine je cel, to si ti, Tine je Martina pol, to sem jaz. Dodaj mi, da bova enaka.«

»A tako! Bom pa dal polovici šest dinov za pol leta.«

»Dobro, ob času te bom tirjal še za pol. Veš, to mora biti, zakaj kar nič ne stane, nima nobene cene.«

Črtalič se je obrnil k tovarišu: »Vidiš Lojze, takole se mi godi, ker sem se dal ujeti. Ti si bil bolj previden.«

»Tudi jaz se oglasim, da me zapišete.«

»Prav!« je rekel Janez, »odbor te mora prej sprejeti. V nedeljo ti bom povedal.«

Zdajci sta pripeljala na močni dvokolesni cizi mizarjeva fanta velikansko mizo, ki jo je bil gospod župnik podaril Prosveti in jo je mizar Celin lepo strokovnjaško prenovil. Predsednik Janez je vse povabil, da so šli za vozilom. Spotoma se jim je pridružil še mlajši učitelj, ki mu je bila povšeči fantovska prizadevnost.

S težavo so spravili mizo v sobo, namenjeno za čitalnico. Soba je bila osnažena in na novo pobeljena. Na steni je viselo samo sv. razpelo. V enem kotu je bila starinska omara, v drugem ob oknih še dobra šolska deska z umivalnikom, v tretjem pa železna peč.

»Miza ga pihne,« se je radoval Tine, »še mladičev ji manjka — stolov, pa tamle ob steni police za knjige s premakljivimi vrati. Pokaži nam Janez, kaj imamo v omari.«

Janez je odprl. Pokazali so se predali polni starih knjig: vsi letniki »Novic« in »Zgodnje Danice«, mohorske knjige od začetka, vse »Drobtinice« in kopica drugih knjig čez konec devetnajstega stoletja, nekako dotlej, ko je stari župnik nehal knjige kupovati.

»Te bo menda malokdo pogledal, novih iz naših časov pa ni,« je rekel Martin, da nekaj reče.

»Počasi Črtalič,« je vedel učitelj, »marsikatera tehle knjig bo hodila po hvalo. Tu je »Robinzon«, tam »Okoli sveta v 80 dneh«. Spet vidim »Domače in tuje živali« pa »Ptice« od Erjavca, tamle je »Občna zgodovina«. »Danica« je pisala čvrsto slovenščino, »Novice« imajo mnogo člankov, ki so za nas še zajemljivejši nego so bili za sodobnike. Velika ljubezen odseva iz teh knjig za slovensko stvar in očetovska skrb za njen prospek.« Vzel je letnik »Novic« in listal po njem: »Glejte, že tele duhovite kratkočasnice, ki jih je priobčeval v cirilskem pismu Matija Majar, so vredne, da bi jih kdo pobral in dal posebej natisniti.«

»Saj res, cirilica, kakor sem se je naučil pri vojaki, pa slovenska, ki potrebuje manj črk.« Janez je nekoliko pomolčal, nato je dejal: »Nekaj mi je prišlo na misel, gospod učitelj. Ali bi bili tako dobri, da bi naučili naše fantiče brati in pisati v srbski cirilici?«

»Rad in lahko! V desetih poedinih urah morajo vsi znati in še jezika toliko, da bodo razumeli vsako hrvaško ali srbsko poljudno knjigo, kajpak če bodo pri dobri volji.«

»O, bodo, saj bo njih korist.«

Še v dvorano so pogledali.

»Soba je dovolj velika,« je menil učitelj, »da gre vanjo brez gneče sto ljudi. Kar čeden Dom imate skoro brez truda in stroškov.«

Predsednik Janez je zadovoljno pokimal: »Pa to zadnjo steno bomo po navodilu zidarja podrli in tako dobili iz sosednega prostora obširen oder za igralce ali pevce.«

»Kaj, podirali boste?« je kakor ušlo Črtaliču.

»Ali se ti ne zdi prav, Martin?«

»O prav, meni je vse prav, kar hočete, saj sem samo in edino zgolj član.«

Učitelj se je poslovil: »Povejte mi, kadar boste pripravljeni za cirilico. Sicer vam želim vztrajnosti in dobre discipline, zakaj lahko je ustanoviti Prosveto, težko pa jo voditi tako, da prvotna vnema ne očuhne.«

(Dalje.)

Dr. Fr. Jaklič:

Po mnogih zmotah in zablodah.

III. V Kartagini na vseučilišču.

Ko je bil Avguštin dobro leto doma, mu je priskočil na pomoč očetov prijatelj, radodarni Romanian, čigar velikodušnost mu je tudi pozneje večkrat pomagala iz največjih zadreg. Z njegovo podporo se je vrnil na višje šole, pa ne več v zakotno Madavro, ampak v prelestno Kartagino, prestolico rimske Afrike.

Kartagino so bili ustanovili Feničani, izvrstni trgovci in mornarji, ki so kmalu razširili svojo moč nad vso obalo severne Afrike od Cirenaike do Gibraltarja, nad Španijo in na več otočij Sredozemskega morja. Začeli so tekmovati s samim Rimom za svetovno nadvlado in njihov Hanibal je gnal močno, izbrano vojsko preko Španije, Francije in celo preko zasneženih Alp ter se je v drznem zaupanju na zvezdo svoje sreče ustavil šele tik ob mestu Rimu, smelo gledajoč nanj. Na višku moči in pričakovanja ga je pa varljiva usoda naenkrat zapustila in smeli Punec si je s strupom končal življenje. L. 146. so Rimljani osvojili Kartagino, ki se je potem po sedemnajstdnevem požaru zrušila v pepel in razvaline. Zmagovalci so preorali pogorišče in prekleli vsakega, ki bi se kdaj drznil obnoviti razdejano mesto.

Lega mesta je pa bila tako ugodna in lepa, da so se pod cesarjem Avgustom premislili in je nova, še vse lepša in prelestnejša Kartagina zrastle iz razvalin.

Kako je zastrmelo oko mladega, osemnajstletnega Avguština, ko jo je l. 372. zazrl pred seboj! Tako jo je vzljubil in tako verno ji je ohranil svojo ljubezen do smrti, da ga celo bogati ogromni Rim niti za hip ni premotil. Še kot škof je s posebnim veseljem hodil oznanjat Kristusov nauk vanjo.

Kartagina je bila peto mesto na svetu, le Rim, Carigrad, Antiohija in Aleksandrija so se glede na število prebivalstva vrstili pred njo. Imela je povsem pomorski, mednarodni značaj. Za mestom so ležala lepa zelena jezera, da se je zdelo, kot bi bila njegova belota priklopila iz samih morskih globin. Kolikokrat se je Avguština veselil njenih širokih ulic in trgov, marmornatih hiš in vil! Kako je užival ob pogledu na njene nasade in cvetoče vrtove, kako globoko so nanj delovali divni solnčni zapadi, ko je žareča solnčna obla drsela za morsko ravan, razsipajoč bogastvo zlata in škrlata po vodah in nebu.

Na griču Birsu je stal kapitol, bivališče prokonzula, v mestu so pa živele cele armade uradništva in vojaštva. V pristanišču so se zibale ogromne ladje, izvažajoče žito in olje in neprestano se vračajoče s tovari iz vseh dežel. Avguština je tu dobil šele pravi pojem o veličini in moči rimske države.

Prelestna Kartagina, hčerka morja, — pa tudi propala Kartagina, ugonobljevalka nravi!

Že za vlade Feničanov je imela v njej svoje svetišče boginja Tanit, posebljena poltenost, in pod vlado rimskih cesarjev je zakraljevala tu Venera, ravno tako boginja nečistosti in nenravnosti. Gledališča, javni spomeniki, godba, bogastvo: vse jo je proslavljalo. Res da je v mestu stalo več ko 20 krščanskih bazilik, a kaj bo to za vse te neštete množice domačinov, priseljencev in tujcev vseh barv obraza, govoric in ver!

Kako bo torej mogel brzdati samega sebe mladi Avguština, čigar mladost je že v Tagastah zajokala za izgubljeno nedolžnostjo? Kako se bo mogel zoperstavljati vseobči propalosti živahni, kodrolasi in temnopolti Numidijec, tako hlepeč po ljubezni in lepoti in tako osamljen sredi teh množic, brez vodnika in brez nadzorstva? Iz jezera propalosti so se tudi v njegovo nesrečo dvigale strupene izhlapine, čisto je zabredel v poltenost in nečisto slo.

Na Avguština se je v Kartagini zgrnila še druga nesreča. V tem vele mestu je namreč srečaval vse mogoče nazore in znanstvene trditve, najodličnejši duhovi niti glede osnovnih načel niso bili edini. Nadarjeni akademik je iskal pota do resnice, ta so se mu pa čim dalje bolj gubila, tako da mu je vstala v duši obupna misel: vse naše spoznavanje je le varanje in tešenje samega sebe, razlike med resnico in med zmoto sploh ni. Postal je dvomljiv, skeptik. Krščanstvo mu je bilo le še vera preprostih, lahkovernih ženic.

Um, ki naj po stvarnikovi uredbi vodi voljo in daje smer čuvstvom, je torej v Avguštinu izgubil svoj vodilni vpliv. Visokošolec je izgrešil rešilne ideje, ki bi ga mogle ustaviti, ali pa vsaj opozarjati na njegovi žalostni poti.

Misel na blestečo bodočnost, ki mu je bila vzniknila iz lastnega slavo hlepja in ki mu jo je oče tako zgodaj in tako vztrajno krepil, ta misel je pa Avguština gnala, da je vseeno marljivo študiral. Učil se je govorništva, ki je bilo za napredovanje v državni službi neobhodno potrebno in ki je obsegalo vse več, kot pa znači njegovo ime; izobraževal se je tudi v računstvu, ki je tako zelo prijalo njegovi bistroumnosti in globokosti ter mu je duha še toliko bolj jasno in krepko usmerjalo; proučeval je tudi glasbo, za katero je imel lepe zmožnosti, ter je občudoval neizpremenljive zakone, ki vladajo tudi v kraljestvu lepote. Vse, kar so mu mogli nuditi kartaginski učitelji, vse je hotel proučiti njegov duh, mroč od žeje po resnici.

Sošolci in profesorji so bili ponosni na Patricijevega sina. (Dalje.)

Preropenje.

(Ob priliki duhovnih vaj.)

Tipaje smo šli skozi temo po cesti življenja in iskali Luči. Oči so nam bile zastrite s kopreno greha in ušesa nam je glušil zvok posvetnosti. Imeli smo voljo, a manjkal nam je pogum, da se dvignemo iz nižin teme k Luči in prisluhnemo klicu božjemu. Tedaj, kar naenkrat je vstalo v nas neodoljivo hrepenenje po Resnici in Lepoti. Zdelo se nam je, da smo nepopolni, dokler ne razkrijemo naših src in ne odvržemo breme temote. In tiste dni je bila cerkev polna Orlov in še drugih mnogo, mnogo. Na leci pa govornik, ne, apostol, ki nas je vabil, prosil, rotil in zaklinjal, naj pridemo in pripravimo naša srca za prihod Gospodov. Kakor tajnemu povelju je sledila vsa množica fantov vabilu z lece in odhajala k večnemu zdravniku, da mu razkrije bol svoje duše. In drugi dan se mi je zdel kakor velikonočno jutro. Cvet fantov je klečal skupno pri obhajilni mizi, klical in prisegal Gospodu nebes in zemlje: »O Bog, samo Tvoji otroci, sužnji in hlapci greha nikdar!«

Franjo Strah:

Bilo je in spet bo lepo ...

(Spomini na brnski tabor l. 1922.)

4. Deteljica si uredi »kvartir« in kaj je bilo s štruklji?

Tako smo zapustili Ljubljano in se odpeljali proti severu. Veselo razpoloženje je bilo v nas, peli smo, vriskali skozi okna, v tej umetnosti se zlasti postavi brat France in se je tudi tistikrat dobro izkazal. Ukal je kot črednik na paši in žanjice tam dolj okoli Kresnic so vse zaverovane spustile srpe in gledale za vlakom ... Ne morda le radi ukanja veselega fanta, ampak sploh: bilo vam je to nekaj posebnega, ko se je sredi popoldneva po dolini peljala črna kača in so vsepovsod mrgolele okoli oken rdeče srajce.

Na vsaki postaji smo po večini sprejeli nekaj novih izletnikov in tako se je naša družba venomer večala. Reditelji so imeli dosti dela, da so preskrbeli vsem dovolj prostora, mi pa se seveda nismo dosti brigali za takšne reči in smo si svoj »kvartir« kar moč udobno uredili. Pot bo dolga in utrudljiva, treba bo izmenoma počivati po klopeh. Kaj bi tisto, bomo že kako!« se je razhudil Tone, ki ni nikoli maral formalnosti in jih še zdaj ne mara.

Istega mnenja je bil naš črednik France, ki mu sploh ni do spanja.

Le Janko se je spet jezil, godrnjal v kotu in prekladal svojo ropotijo. Janko je bil v naši družbi sploh posebna in jako uvaževana osebnost, le poslušali ga žal nismo ...

V Zidanem mostu so naši garnituri pripeli še vagona, ki so iz Zagreba pripeljali Hrvate. Bilo jih je menda 13 in je tako naš vlak sedaj štel 27 vozov in sta ga vlekli dve lokomotivi.

Od Celja dalje se je pričel carinski pregled. No, povedati je treba, da ni bil ravno strog. Prišli so fantje in malo prebrskali košare, pa je bilo vse opravljeno.

Večja sitnost je bila s štruklji. Eden izmed peresc naše dične deteljice si je namreč pol košare založil z jabolčnimi štruklji. Menda je fant hotel spotoma napraviti dobro kupčijo ali pa je menil, da se bomo vozili pol večnosti in to skozi kraje, kjer ni živeža in sploh: oskrbel se je popolnoma in za vseh pet ...

Tisti štruklji so bili torej tisto, nad čemer se je spodtaknilo strogo oko carinske kontrole in je zahtevalo pojasnila.

Za tako reč je bil pripraven brat France, ki je vestnemu uradniku koj dopovedal, da je to čisto preprosta stvar: mi smo fantje iz ene vasi, sosedje, deteljica tako rekoč, pa smo se tako združili in zakurili eno samo peč in tamkaj spekli štrukljeve za vse, da ni preveč dela in deljenih stroškov. Radi ekonomije prostora pa smo potlej štruklje pobasali v eno samo košaro in jih bomo skupaj jedli, basta in amen!

In je France človeka z uradno kapo strogo pogledal, da smo bili uverjeni, da je le zato potem tako hitro zapustil naš prostor. Seveda je bil potlej med nami velik smeh in smo lastnika štrukljev venomer jezili s tem, da je zdaj zbirka v košari res last nas vseh.

»Pojdite se soliti!« se je odrezal fant in odšel ven. Nas to seveda ni najmanj motilo, ter je narobe našo prešernost še povečalo. Bilo je sploh ob tistem izletu dovtipov in zabavljic vse polno na vse strani, in kdor jih ni znal mirno prenašati, je bil revež.

Saj smo vendar mladi, smeh in zdravje vre iz nas, življenje in kri nas spremlja po vseh potih, kaj nam mar!

5. France spi je vrček piva in kaj je bilo potlej z »mačkom«.

Solnce je počasi tonilo za pohorske griče, nad poljem se je spustil mrak. Bil je lep večer, ko smo zapeljali v Maribor.

Čakali smo precej časa. France je dejal, da ne gre žejen iz Jugoslavije in je samozavestno odšel v restavracijo. Pridno je požiral hladno pijačo in tudi drugi smo vestno praznili vrčke s pivom. Le Janko je spet delal izjemo in je iz vitke steklenice srkal malinovec.

Ko je čez dolgo vlak potegnil v temno noč proti meji in je France obsedel miren ob oknu na klopi, se nam je čudno zdelo. Celo pot je vriskal in pel, kako da ga je zdaj mahoma objela takšna otožnost? Na vsa vprašanja France le ni dal odgovora, glava pa mu je vedno bolj klonila nizdol...

Tone je vseh muh poln in je tudi zdaj uganil pravo: »Žejen nisi maral iz Jugoslavije, zdaj si pa sit, kajne! Če ti kakšen vrček dela napotje, samo izvoli skozi okno, slobodno ti... Mi ti milostno dovolimo, da se nagneš ven in da se na svoj način posloviš od mile domovine...« se je norčeval Tone in dramil Franceta za ramo.

France pa je mirno in brez besede sedel v kotu... Vriskanje in pivo na takšno razgreto grlo je storilo svoje in je potlej France tisto noč še milo stokal, dokler se ni vsa reč popravila in izkadila. Od tedaj France sploh ne pije več piva — če ga nima.

Stopil sem na hodnik in odprl okno. Vlak se je hrupno poganjal skozi nočno ravan, pokrajina je nema spala ob progi in bežne sence so se risale tam zunaj. — Prešli smo državno mejo in vlak je počasi zavozil v prvo avstrijsko postajo: Špilje.

Gledal sem tisti čas ven. Ob progi je bil gosto zaraščen gozd, ki se je položno spuščal v hrib. Na vlaku so se občutile zavore in brzina je začela popuščati. Tisti hip sem obrnil pozornost na senco, ki je čudno sumljivo visela na prednjih stopnicah našega voza in se nagibala ven. Ko je vlak vedno bolj počasi vozil in tako dobil primerno zmanjšano hitrost, se je tista senca utrgala od stopnic, skočila v hosto in hipoma izginila v breg. Videl sem le, da je mož imel na hrbtu dobro nabasan nahrbtnik in da se je zamajalo grmovje, kamor se je bil spustil z voza...

No, sem si mislil, spet smo nemu preskrbeli zastonski potni list in fantu se je nocoj tihotapska pot dobro obnesla.

6. Deteljica v skrbah za cigarete.

V Špiljah je bil spet carinski pregled, topot avstrijski. Može v črnih kapah so bili bolj strogi in so jim bile zlasti vŕeč cigarete. Kdor jih je imel več kot določeno dovoljeno količino, so mu jih vzeli.

Deteljica je bila v skrbah. Se pravi, Janko je bil spet izjema, ker on je pil malinovec in tudi kadilec ni bil. Zato smo pa ostali tem bolj proučevali vprašanje, kako ukaniti plemenite može od avstrijske finance, da nam našo obilno zalogo cigaret pri miru puste.

»France, zdaj je čas in prilika, da nehaš biti bolan, da uženeš mačka in da spet pokažeš svojo modrost s prave strani!«

Milo je pogledal France iz kota, kjer je še vedno ves žalosten čepel, potlej pa se je le dvignil. Roke je stisnil v hlačne žepe, leno se je prestopil po vagonu, se malomarno ozrl skozi okno, debelo pljunil ven, potlej pa je vrgel oči po policah in pod klop.

Tone je bil ugotovil, da so pregledniki zelo sitni, natančni, ter da prebrskajo vse kote. To je povedal vsem in še posebej Francetu z dodatkom, da torej zastoni išče primernega skrivališča v kupeju samem.

»No, zakaj pa smo tebe vzeli s seboj?« se je France obrnil name. »Če misliš, da zato, da se boš iz mene in poštenega mariborskega piva norca delal, kar obriši se pod nosom in s prvim vlakom jo poberi nazaj v Ljubljano. Ali pa preftehtaj, kaj bo s tobakom, saj si itak ti referent za to zadevo.«

»Saj veš kako! Kupoval sem ga že, skrival ga pa ne bom, Kvečjemu svoj del.«

»Lepa je ta! Kadar je šlo za tvojo cajno, smo bili mi dobri, da smo jo guncali čez tire in v vlak — to naj bo zdaj plačilo za to, kajne?«

Zoper takšen ugovor ni pomoči in sem se moral primerno izkazati. In sem se, fantje!

Toneta sem poslal oprezovat, kdaj bodo može prišli do vagona pred nami. Takrat se mi je zdelo, da je čas — pobasal sem vse naše škatlje in jo s cigaretami jadrno pobral skozi vagone v sprednji del vlaka, ki je bil že pregledan.

Pokukal sem v vagon, kjer se je vozila naša reprezentanca, pripravljalni odbor. V kupeju je sedel en sam član odbora, doktor Jože. Razložil sem mu zadevo, on je koj razumel, spravila sva vso robo pod zofo, on je sedel nanjo, pregledniki se v ta voz niso več vračali — in par postaj dalje, potem ko smo nadaljevali pot, sem se vrnil po cigarete, za katere smo financarje vendarle ukanili.

7. Deteljica si ustanavlja kvartet in — zaspi.

Ob 11 ponoči je bil pregled in vse drugo v Špiljah končano. Odpeljali smo se dalje.

Vozili smo se skozi ravnine gornje Stajerske, časih prav tik reke Mure, ki se sanjavo spušča mimo obsežnih polj. Njena struga ima posebno mikavnost, ker spominja na pesniški opis rek in voda: prav počasi, leno se pomika v utesnjeni strugi, ob bregu se vsepovsod bohotno razraščajo vrbe in sloki jagnjedi... Z nebeškega svoda pa je nad pokrajino razlival svoje čare blede mesec...

Divna noč, krasna vožnja!

Vsak čas smo pogledovali skozi okno ven, vsak čas so tam zunaj nastajale nove lepe podobe, naše misli pa so hitele za njimi in venomer iskale novih gledanj in doživetij in se končno ustavile ob edinem in vroče zaželenim:

Brno...!

»Kdaj bomo tam?« je vprašal znenada France, ki se je bil že docela opomogel od nepričakovanih posledic mariborskega piva.

»Jutri ob eni popoldne« je odgovarjal Janko in rezal kos za kosom od svojega kolača, h kateremu se je tako imenitno podal še sir. Deteljica je mahoma občutila lakoto ter so se koj odprle obilne zaloge košar in zavitkov. Hipoma so bile vse klopi založene s papirjem in deteljica je otepavala, da je bilo veselje. O, večerja na potu tekne, ob enajstih ponoči zlasti...

»No, zdaj bomo pa ano rakl!« je povedal France, ki je časih rad pretirano in dostikrat nepravilno posnemal naše poštene in širom sveta znane Ribničane.

Pa smo jo res rekli! Pa ne eno, celo vrsto. Prepeli smo tisto noč menda prav vse slovenske narodne pesmi, kolikor smo jih vedeli in znali. Brat France je polagoma spet postal črednik in je tudi ukal vmes, Janko je sploh pevec od fare, ki je prepeval že na koru, jaz, no, jaz: tako-tako! — Tone pa itak ni za nobeno rabo. Brenčal je vmes, ta falot, ter si niti ni dal dopovedati, naj neha, češ, da itak iz posebnih ozirov podpira našo pevsko umetnost v tujini in naj mu bo zato deteljica kar lepo hvaležna, da ji omogoča sestavo kvarteta.

Saj res: hvala lepa za — brenčanje...!

Odprli smo okno. Enakomerno je drdral vlak, vmes pa se je v mesečno noč in po nemški zemlji glasila naša domača fantovska:

Kaj nam pa morejo,
morejo, morejo...
Nič! — nam ne morejo,
če smo mladi.

»Amen in spat!« je velel Tone.

8. V Gradcu in kako je črednik France potiskal vlak v breg...

Res smo kmalu pospali. Šele v Gradcu se je prvi prebudil Tone — bilo je menda ob treh zjutraj — in predramil še druge. Toda razen mene se ni nihče maral spustiti iz vlaka. Spali so kar dalje, midva s Tonetom pa sva stopila v kolodvorsko restavracijo.

To vam je kolosalna zgradba, graški kolodvor. Ko sem vstopil v dvorano restavracije, sem kar pogledal; nisem se mogel načuditi ogromni prostornini. Elegantna oprema, visokost in obsežnost dvorane je prišla spričo praznine, ki je v takšnem nočnem času pač običajna, še bolj do izraza.

Skozi vrste praznih miz sva stopila do točilne mize. Ničesar gorkega ni bilo dobiti, le nekaj kosov čokolade je bilo videti. Vrgel sem natakarku bankovec za 10 dinarjev. pograbil nekaj kosov čokolade z mize — pa sem še iz bankovca dobil celo silo nemškega denarja nazaj. Bilo je tistega papirja res toliko, da sem ga komaj pobasal v listnico.

Stopila sva s Tonetom ven pred kolodvor. Sladkala sva se s čokolado, se smehljala in premišljevala to reč z denarjem. Naša valuta je bila tistikrat napram avstrijski vprav sijajna, zato smo z dinarji dobro izhajali in se čudili časih smešno nizkim cenam jedil in drugih okrepčil, ki smo jih kupovali po kolodvorih v Avstriji.

Gradec je spal in le par zaspanih fijakerjev je dremalo pred kolodvorom. Tone je gospodarski človek in se je spustil v pogovor z enim izmed njih.

Možak je že mislil, da bo napravil kupčijo. Stresel je glavo, potegnil ročno koc s konja in brž prašal: »Kam?«

Ko je videl, da Toneta zanima le vse drugo, še malo pa ne vožnja, se je obrnil v drugo stran, pljunil malomarno na cesto in — molčal. Midva pa sva odšla nazaj. Preveč prijazni ravno niso tile graški fijakerji, to vam že lahko povem!

* * *

Zunaj Gradca se je končno ipak prebudila še ostala deteljica. Črednik France se je zlasti jezil, da je zamudil Gradec in poceni čokolado.

Zaspali nismo več. V čudno težkem pričakovanju smo želeli, da bi prišlo jutro.

Luna je polagoma zašla. Vlak je enakomerno pihal v noč, naša pot se je nadaljevala preko obsežnih ravnin, skozi doline, mostove, mimo dehtečih gozdov in polj.

Kar obstanemo. Pogledamo ven, postaje ni. Stojimo sredi proge, spodaj pod nami breg, zgoraj gozd in hosta. Proga je bila precej napeta in ko je vlak čez čas poskušal nadaljevati pot, ni šlo. Lokomotiva je obupno zapiskala, da je France s sočutjem vzdiknil: »O Bog pomagaj, kaj pa je, reval!« — toda ni šlo in ni šlo. Še enkrat se je stroj pognal — nič. Ves vlak se je pomaknil za par metrov nazaj, potlej je hotel potegniti naprej — spet nič. Ne gre in ne gre.

»E, pa vendar ne bomo obstali kar tukaj,« je menil France in stopil iz vagona. Tudi jaz sem se mu pridružil.

Sploh se je skozi ob vlaku na progo postavilo vse polno izletnikov, ki so z zasmehom in pikrimi opazkami spremljali obupne napore lokomotive, ki nikakor ni mogla vlaka spraviti dalje.

Tedaj se je ujezil brat France. Zaukal je prav po kranjsko, zavihal rokave, pljunil v roke, potem pa se je z vso silo svojih krepkih pleč in rok — brat France je po poklicu kovač — uprl v vagon in potisnil v breg... In glejte: vlak se je zdaj res premaknil...

Kovač je bil svojega uspeha tako vesel, da je navdušeno potiskal vlak precejšen kos pota, pomikali smo se itak le prav počasi po progi navzgor.

Brat France je bil seveda deležen velike časti in gostobesedne slave in priznanja, kajti jasno je bilo, da nas je le on rešil iz mučne zadrege...

Gledali smo skozi okna v smer vožnje, kam vendar pridemo po takšni smoli. V daljavi se je mogla opaziti velikanska razsvetljena ura in tudi odsev na nebu je povedal, da smo tik pred večjim mestom.

Čez par minut smo obstali na obsežni postaji: »Bruck a. d. Mur«. Važno železniško križišče je to, izhodišče proge v Salzburg, v Tirole in Švico. Sicer pa pusta, dolgočasna postaja, ki v mnogočem sliči Zidanemu mostu. Zlasti sem si zapomnil, da na vsem kolo-dvoru nisem mogel zaslediti in dobiti pitne vode. Nemški turisti, ki so se sprehajali po peronu, so me začudeno opazovali, ko sem dirjal od enega konca do drugega, brez uspeha seveda — le vlak bi bil skoraj zamudil.

9. Čez Semering do Dunaja.

Postajali smo že trudni. Vožnje smo se že naveličali, postajala nam je enolična, dolgočasna.

Daniti se je začelo. Vedno jasnejši obrisi fabrik in visokih dimnikov ob progi so nas spominjali, da se vozimo skozi industrijsko deželo. Mogli smo že tudi opazovati številne delavce, ki so hiteli na delo v tovarne.

. . .

Mürzzuschlag. Zadnja postaja pred Semeringom, ki leži na meji med Štajersko in Dol. Avstrijo. Semering tvori prehod preko gorovja, zvanega Nizke Ture, podobno kot Ljubelj preko naših Karavank. Po obronkih Semeringa, ki je po svoji romantičnosti znan daleč okrog, je raztreseno vse polno mičnih vil in mogočnih hotelov, ki so jih bili že zdavnaj postavili podjetni Dunajčani. Posebno zanimiva je čez Semering zgrajena dvotirna proga južne železnice, vijugasto se vzpenjajoča okrog vrhov in preko strmih skal in grozečih prepadov. Progo čez Semering so gradili celih šest let (1848—1854). Gorski del te proge je dolg 57 km (Ljubljana—Jesenice 65 km; Maribor—Celje 67 km — pa primerjajte), obsega vmes 11 postaj. Proga se vije skozi 15 predorov in preko 16 mostov skoro zaporedoma. Vzpon proge znaša 1:40, t. j. na 1 km se dvigne za 40 metrov višje. Na najvišjem mestu doseže proga višino blizu 900 m nad morsko gladino, t. j. približno 240 m več, kot je visoka naša Šmarna gora. Po vsej pravici gre o Semeringu glas, da je to najdrznejše in najvišje zgrajena gorska proga v bivši Avstriji.

Zaradi tega smo zelo težko čakali, da se že enkrat pomaknemo s postaje. Pa ni šlo kar tako. Najprej so primerno nasitili lokomotivo, kar je trajalo gotovo več kot uro, potem zadaj priklopili še en stroj — potem so zapiskali in vožnja se je nadaljevala.

Silno romantična in zanimiva je res vožnja čez Semering. Štejem jo za najlepši del naše takratne vožnje in si znova želim, spet peljati se čez...

Klub dvem strojem smo se le počasi pomikali navzgor. Ves čas smo radovedno zrli skozi okna in opazovali napor obeh lokomotiv, ki sta monotono hropeli in puhali v rano jutro.

Na vrhu je lepa, zares krasna postaja. In ko se ozreš okoli po gričih, pa kamorkoli in na katerokoli stran, kakor en sam vrt: tam lepa vila v samotnem gaju, tam prostoren, eleganten hotel, restavracija, pa ceste, steze, vrtovi — o, lepo je na Semeringu. Le žal, da smo kar brez odmora odpeljali dalje. Zadaj so nam lokomotivo odpregli, potem pa smo se koj spustili na ono stran nizdol.

Res predrzno in občudovanja vredno je zgrajena ta zanimiva proga. Globoko doli pod seboj vidiš kos železnice, pojma nimaš, kako in kje bo vlak prišel dol — in vendar si čez pet minut tam spodaj, gledaš gor nazaj in spet ne veš, kako je vendar mogoče, da

se je železna kača s teboj vred prerila dol. Z začudenimi očmi občuduješ ostre viadukte, zevajoče prepade, nad katerimi se pne proga, drzno zgrajene romantično-zanimive mostove, preko katerih se spušča nizdol, v nepristopno skalo vsekane police, po katerih je speljana, številne predore, ki se vrste drug za drugim in iz katerih se kadi kot iz vulkanskih žrel...

Vse prehitro je prešlo vse to in premalu smo bili spodaj. Zapeljali smo sredi dopoldneva v Gloggnitz, prvo postajo na avstrijskih tleh, oziroma zadnjo pod Semeringom.

Spet dolgo čakanje in nič novega. Iščem po kolodvoru kakšno razglednico — niti ene ni dobili! — Pa nič. Znanci v domovini, jaz nisem kriv, če vam ni bilo mogoče vsaj v sliki pokazati te divne vožnje čez Semering.

Prevozili smo nato obsežen borovčev gozd, ki ga nikakor ni bilo konca. Potem zopet nepregledno ravnino, pusto, vsakdanjo, brez vsake zanimivosti.

Wienerneustadt — Dunajsko Novo mesto. Tovarna pri tovarni, sicer nič.

Končno Dunaj. Sila zanimivo mesto, lepo, obsežno — saj niti ne veš, kje začne in kje neha. Na vsaki dunajski postaji so nas pustili čakati celo večnost, povsod pa smo morali čakati kar v vlaku, ker so rekli, da pojdemo koj dalje, čeravno je bil časih ta »koj« celo uro dolg.

Na Dunaju smo se tudi presedli v drug vlak. Oh, ko bi se ne bili! Naš lepi prostor smo zamenjali z gnječo, naše prostorne jugoslovanske vozove sploh s starimi avstrijskimi škatlami, ki so jih potegnili najbrž nekje iz starine. Niti enega poštenega voza, sami kratki, stari, predpotopni vozovi, ki se le na obeh straneh odpirajo, da niti iz voza v voz ne moreš. Joj, joj! Še sesti ni bilo kam, takšna gneča je bila sprva povsod.

Ubogí posavski deteljici tukaj niti voditelj ni pomagal, še sebi nisem mogel najti ugodnega mesta. Kakor se je prej deteljica vozila po vseh pravih udobno, tako je zdaj sirota trpela z obrestmi vred.

In da ste videli, kako nas je tam na tovrnem kolodvoru, kjer se je to imenitno presedavanje izvršilo, slavnostno dočakal oče nas vseh, voditelj našega pota — gospod in brat Hafner! Na sedmem tiru, v dostojni oddaljenosti je stal in že od daleč mahal s kapo in žvižgal s piščalko. Saj je bilo nemara vse lepo urejeno in pripravljeno, pa so reveža potegnili in postavili pač pred dejstvo: v take vozove, če hočete, ali — pa tu ostanite! Kaj boš potlej!? Skobacali smo se pač v tiste nerodne stare škatle in smo bili še veseli, da so nas po dolgem čakanju in pomikanju po dunajskih kolodvorih vsaj odpeljali dalje.

Preden pa se z Dunaja odpeljemo, moram pač vsaj nekaj povedati o tem mestu. Ja, pa kaj naj vam povem? Ko bi revež sam kaj vedel. Saj Dunaja niti videl nisem, res ne! Potegnili so nas kar »skozi« in »čez«. Po Dunaju je namreč železnica speljana tako, da niti malo ne ovira drugega prometa. Pa se tako pelješ kar pod mestom, ali skoz tunel ali pa po globokem jarku. In kaj boš potlej videl! Nad teboj nebo, pač takšno kot je v Ljubljani, ob straneh pa morda časih kakšno streho visoke hiše. Preko jarka gre tudi vse polno cest in gori na mostovih vlada pač vrvenje in prerivanje množice, sliši se brnenje in šumenje tramvaja... — to je vse in nič. Vse te le mika, mika, vleče ven — pa ne smeš! Prešmentana reč vendar!

Če pa se ne voziš ravno skozi tunele ali po jarkih, pa te vleče železni konj kar preko hiš in trgov — resnično je tako! Po normalnih tleh skoraj ne gre železnica po Dunaju.

Končno smo se le odpeljali z zadnjega dunajskega kolodvora. Skozi vrsto fabrik, mimo visokih, sajastih dimnikov. Preko Dunava, ki ni tolikanj širok, kakor sem si ga bil predstavljal. Potlej gre železnica preko dunajskih predmestij, skozi in skozi je proga speljana in zgrajena na samih železobetonskih podstavkih, 5—10 m visokih. Pogled nam uhaja skoz okna nad strehe hiš, zdolaj na ceste, kjer neprestano brne in se prevažajo vozovi električne železnice. Šele daleč zunaj mesta se proga polagoma spusti s stebrov na normalna zemeljska tla.

In potem skozi ravnino, samo ravnino, pusto, nepregledno ravnino proti severu, k ljubljanim bratom, v Brno...

Kako težko smo že čakali, da se končno odpro pred nami vrata bratske češke zemlje. Silen dolgčas se nas je pollaščal, utrujenost nas je še bolj podžigala k eni sami misli:

Brno...!

Bilo je ob eni popoldne. Vozili smo se že dvajset ur. Kdaj bomo na cilju?

(Dalje prihodnjič.)

Zakaj varčuješ? Ker se rad v lepega Orla oblečeš? Tako je! Zakaj bi se ne postavil zdaj, ko si mlad!

V zlato Prago in češkoslovensko zemljo boš vendar šel? To niso stroški: Din 650.—.

Vera v pravo orlovstvo.

Govoril ob priliki orlovske akademije Krakovo-Trnovo, dne 3. marca 1929 v Ljudskem domu F. S. Finžgar.

Gospe in gospodje!

Ker ste počastili s svojim obiskom akademijo trnovske orlovske družine, hočem v uvodu obnoviti nekaj zgodovinskih spominov na Trnovo, spominov, ki so značilni za preteklost in pomembni za sedanjost.

Da je Krakovo-Trnovo prastara naselbina, ni dvoma. Prav gotovo so že za ozidjem Emone, katere zid moli še danes iz krakovskega sveta, že stale prve kočice lovcev, ribičev, čolnarjev in sužnjev. Ko je Emona zginila z zemeljskega površja in se je gradila srednjeveška Ljubljana, se je ta opasala z zidom. Toda ta zid je Krakovo-Trnovo prav tako ločil od mesta, kakor nekdanji rimski zid. Trnovčan je imel zvezo z Ljubljano le preko jarka — sedanjega Grabna, kjer je danes Cojzova cesta, in po mostu, ki se je dvigal in spuščal. Zgodovina nam pripoveduje, da so bili na tem mostu često hudi prepiri s čuvaji vrat in mosta, kadar so Trnovčani morali ponoči v mesto ali iz mesta in so jim spuščali že dvignjeni most za prehod.

Toda kljub grabnu in mostu je Ljubljana vendarle zelo rada ob posebnih prilikah obiskavala Trnovo. Na kresno nedeljo so napravili vsako leto krakovski in trnovski čolnarji most od Trnovskega jeka preko Ljubljanice. Bogati meščani so jim darovali sod vina, ki so ga zavalili na sredo mostu. Za ta sod se je razvnela huda borba med Trnovčani in Šentjakobčani. Zmagalci na mostu, kdor si je priboril prehod, ta je dobil vino. Zgodovina priča, da so bili večinom zmagalci Trnovčani. Gospoda pa je te borbe z obrežja gledala in se zabavala. — Tudi v dobi Ilirije je bilo Trnovo, kjer so Francozi ilirskim državljanom prirejali razne veselice. Prirejali so vožnje po Ljubljanici, bajne razsvetljave zvečer na čolnih, gledali so plese in raje Trnovčanov v narodnih nošah, vozili se po Ljubljanici ob obrežju, ki so ga Trnovčani razsvetljevali s plamenicami. In za Ljubljanskega kongresa, ko je bila v naši prestolici zbrana družba vseh evropskih potentatov in vladarjev, so priredili glavno veselico spet na trnovskem ozemlju na travniku nasproti izlivu Ižice. Tedaj so rajajoči pari deklet in fantov dobili v dar posebne kokarde kot spomin na zopetno združenje z Avstrijo.

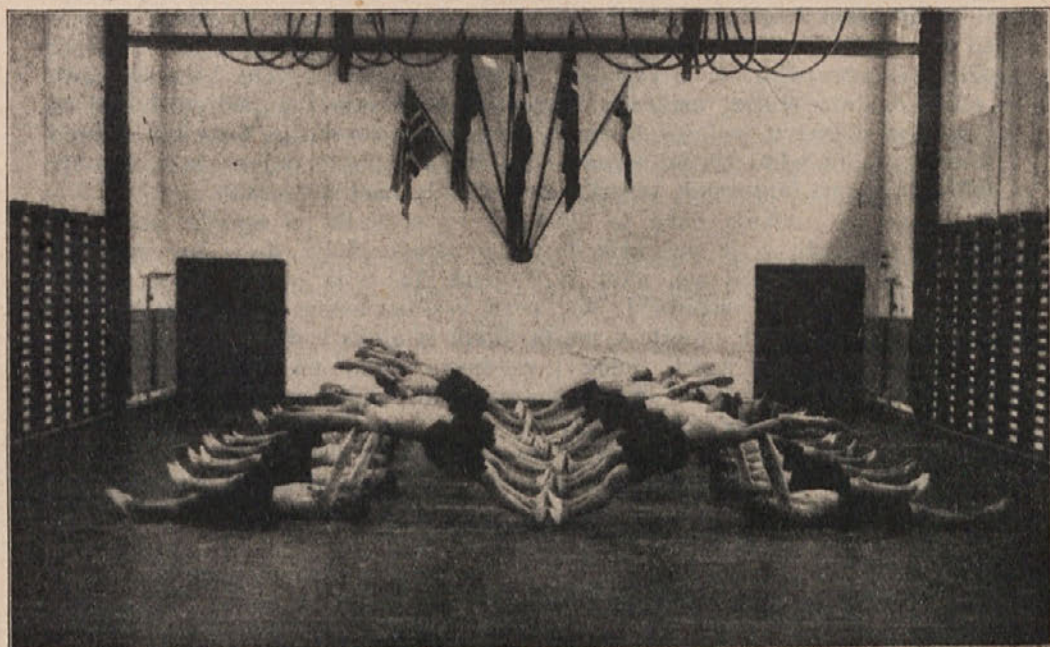
Tako je bilo nekdanj: Ljubljana je hodila v Trnovo. Danes pa, ko je zid podrt, jarek zasut, Trnovo združeno z Ljubljano, pa ne hodi več Ljubljana v Trnovo in zato je prišlo Trnovo v Ljubljano.

Morda bi kdo mislil, da je bilo vendar nekdanj lepše, ko je hodila še bogata, grofovska gospoda gledat Trnovčane. Morda se zdi tako. Toda, če gremo stvari do jedra, moramo priznati, da ti obiski niso bili nič drugega, kakor da je trnovski proletarec bil fevdalni gospodi za klovna, za cirkus, za zabavo.

Danes te fevdalne gospode sicer ni več. Toda namesto graščine je zgrajena nova zgradba, ki sega preko vsega sveta in gospoduje vsemu svetu: to je moderni brezsrčni velekapital. Mi vsi čutimo, da je Evropa bolna in da je lačna. Pa ne zato, ker je premalo denarja, marveč zato, ker je denarja preveč, samo da je zbran v rokah svetovnih velebankarjev, ki odločajo o vojni in miru, pred katerimi se tresejo moderne države, kateri narekavajo cene svetov-

nemu trgu. Evropa je bolna tako, da niti najboljši državniki Angleži kljub bogastvu ne morejo dati kruha enemu milijonu delavcev. Kako je pri nas, je pokazala ta zima, ko dan na dan trka toliko ljudi na vrata in prosi dela in kruha. Da je to stanje nevzdržno, čuti vsak in vsak zavestno ali podzavestno čuti, da se bliža velik čas Evropi, da je socialen prerod človeštva nujen. Ta prerod pa mora priti — kakor je vselej prišel — iz ljudstva, ki je tudi samo v veliki meri deležno ob vzrokih takih razmer. Zato sodim, da mora biti vsa in vsaka orlovska misel usmerjena v to prihajajočo bodočnost in da je vsa velika naloga orlovstva ta, da se za ta čas pripravi.

In pripravlja se zanj tudi trnovska orlovska družina. To, kar vidite na odru, je samo zunanji izraz te misli, duhovna moč pa raste in se gradi v tihih

Ljudska visoka šola za telovadbo v Ollerupu: Gimnastika.

prostorih dóma, ob večernih sestankih, predavanjih ob skrbni gojitvi občestvenosti in solidarnosti.

Stožer tega duhovnega dela pa je borba zoper trojno zlo sedanje dobe: zoper svobodnjakarstvo, zoper ugodnjakarstvo in zoper slabičarstvo.

Francoska krvava revolucija je čisto gotovo plod strašnih krivic, ki jih je trpelo ljudstvo od fevdalne gospode. Klic po svobodi in bratstvu in enakosti se je razlegel po Evropi. Žal pa, da je preteklo stoletje obraz pravi svobodi izmaličilo. Že stari filozofi so poudarjali, da ni prava svoboda to, ako smem, kar se mi zljubi, marveč, da je prava svoboda to, da storim, kar je prav. Da z duhovno močjo ukrotim in uredim v sebi vsa stremljenja tako, kakor vele-vajo pravične postave, zlasti kakor velevalo večni božji zakoni. Edino ti urejajo sožitje ljudi v eno družino, na temelju pravice in ljubezni. Toda vsak zakon je brez veljave, ako nima za seboj avtoritete. Prva avtoriteta pa je Bog, od njega imajo tudi posvetni, državni zakoni veljavnost: »Ker ni oblasti razen od Boga.« Ljudstvo lahko signira, izbere oblastnike, oblasti jim dati ne more. Kristus pred Pilatom je to potrdil: »Ne bi imel oblasti, ako bi ti ne bila dana

od zgoraj!« Preteklo stoletje pa je zdržema ubijalo božjo avtoriteto, z njo ubijalo avtoriteto staršev, ubilo avtoriteto vladarjev in nujno privedlo do sedanjih razmer: vsi parlamenti so razbiti, ker se je proklamirala zmotna svoboda, svoboda dejanj, osvobojenje od vsake avtoritete, zlasti osvobojenje od božje avtoritete. Zato se je razpasla krivičnost, samogoltnost, korupcija in vse drugo zlo, ki tare sedaj človeštvo.

Kakor je prava svoboda resnično najdragocenejše dobro človeka, tako pa je izmaličena svoboda — svobodnjakarstvo ji pravim — strašno zlo za človeštvo. Zoper to zlo se bori orlovstvo s svojo železno disciplino. Ta disciplina ni dresura, ni suženjstvo, je pač jarem — pa je sladek jarem, ker si ga vsak svobodno naveže za skupno dobro, za smoter občestva in solidarnosti. Težko se je često ukloniti; toda zavest, da nam je graditi, ne razdirati, da je treba razbiti človeštvo družiti, ne trgati, ta zavest daje ono moč, da se človek upogne pred avtoriteto. Vsa ta drobna, majhna in tako pogostna zatajevanja v orlovski družini so samo priprava za kesnejše življenje v širokem svetu, ko pride fant, in pride dekle v stik z resničnim življenjem in v tem zna podrediti svoj in sebični jaz občestvu, splošni blaginji, oprt na večno božjo avtoriteto. Samo v tem je ves in edini smisel stroge orlovske discipline, naj se ta uveljavlja v telovadnici, pri fantovskih večerih, na pohodih, izletih, kjerkoli.

Drugo zlo sedanje dobe je ugodnjakarstvo. Krik po ugodju, po udobnosti, po lenivosti — je pač krik človeške narave. Želja, da s čim manjšim trdom kar največ užijemo, nam je urojena. Ta želja pa je danes postala zahteva, ki se javlja vsepovsod: beg pred vsakim težjim delom, strašni neuspehi po šolah, pritisk množic v mesta, umik iz služb v družinah, poleg tega veseljachenje, pretiran sport, dolge popoldneve natlačena igrišča: vse hoče živeti brez truda, brez žrtev, brez samozataje. In vendar vemo, da niti koraka ne moremo napredovati brez muke, brez dela, brez trpljenja in žrtev. »Brez muje se ne obuje,« so rekli nekoč. Danes pa seveda široka plast ljudstva ve, da so ljudje na svetu, ki z nekaj podpisi ali nekaj sejami zaslužijo več ko ves trnovski proletariat vse leto z napornim delom. Ali je kaj čuda, če to pohujšanje prihaja od zgoraj in zastruplja množice?

Zoper to zlo ugodnjakarstva se bori orlovstvo s tem, da pripravlja svoje člane na žrtve in delo. Orlovska organizacija zahteva od svojih redno prav težke žrtve: so žrtve časa, ko člani orlovskih družin prebijejo toliko večerov v telovadnici, pri fantovskih večerih, pri raznih odsekih. Ni malenkost, če pride vajenec domov iz delavnice, če pride dijak iz šole, delavec od dela — pa gre točno ob uri še vsak teden na popolno idealno delo — v društvo. So žrtve umskega dela: predavanja, uk v raznih vedah, izobraževanje za življenje. So žrtve celo denarne. Ne samo to, ko porabljajo prosti čas v te svrhe, še plačujejo povrhu — plačujejo in baš zato ljubijo svojo organizacijo. Nič ni bolj kvarnega, nič bolj ne utira pot korupciji, kot z darovi kupljeno prepričanje. Brez cene je to prepričanje, brez trdnosti, od danes na jutri. Samo to ljubiš, samo to ceniš, kar si z žrtvami priboriš. Beraška malha kupljenih duš je leglo breznačelne sodrge.

Zato naj orlovska misel ugliši krik po lenivosti in naj usposobi člane svojih družin za delo in žrtve in jih s tem skuje v trdne, načelne značaje.

Tretje zlo je slabičarstvo. Naj se pisari kakorkoli o demokraciji — vladi ljudstva, ostane vendar resnica, da je velika večina najširših plasti — sicer dobra, toda šibka. Vsa zgodovina priča, da so narodi vedno zahtevali močnih, da hodijo pred njimi in jih vodijo. Dobri in šibki so iskali opore ob pravičnih in močnih. Saj — tako gledam jaz — močni v narodu so redki, a vsak teh velikih je prav za prav kakor biser izstisnjen iz školjke kolektivne duše naroda. Kar se dobrega, plemenitega in velikega zbere kot najčistejša usedlina v duši

naroda, to požene svoj sad po enem možu, ki ga je nebo poslalo, da je videc, voditelj in rešitelj svojega ljudstva. Toda ta ne more biti sam. Sredi ljudstva morajo stati močni, ki so opora najmočnejšemu.

Današnja doba pa je baš revna teh močnih v ljudstvu. Slabiči smo vsevprek. Vsi stanovi: delavec, izobraženec, uradnik. Kaj danes večina teh trpi — in ni med njimi močnih, pravičnih, ki bi to trpljenje zlajšali — in bi ga brezdvomno zmogli — zmogli z žrtvami za občestveno dobro. Da mi ne boste očitali izjeme, celo trdim, da smo duhovniki preveč slabiči — saj že stoletje niso nobenega spravili na grmado. Ne zamerite, če nekoliko pretiravam — v bistvu je tako.

Zoper zlo slabičarstva je borba v orlovstvu s tem, kar izvira samo po sebi iz discipline in pripravljenosti za žrtve. Edino to bo rodilo močne. Ne bodo vsi — o, zdaleka ne vsi močni. Toda če jih izmed sto izide pet — pet takih značajev, ki se bodo v pravici in ljubezni nesebično žrtvovali med ljudstvom za blagor ljudstva — je smoter dosežen. Zato proč od orlovstva slabičarstvo, mlačnost, vetrenjaštvo. Orlovski duh bodi duh za zgradnjo nove, resnično človeške družine, družine otrok božjih, otrok borbenih, podjetnih, požrtvovalnih in neizprosni sovražnikov lažnive svobode, lenivega ugodnjakarstva in plahega slabičarstva.

Tako je vérovanje trnovske orlovske družine v življenje, takó se pripravlja trnovska gmajna proletarcev na prepород človeštva, ki gotovo pride.

Bog živi!

Brat Franjo:

Smo in ostanemo mladi...!

Zares: fantje, mi smo mladi!

Mladi zato, ker je v nas še ponos, še ne izpeta pesem mladih dni, še živo hrepenenje in moč krepkih rok, še jasen pogled in topla ljubezen, še radosten klic po nedoživetih dneh, tesno pričakovanje nečesa, kar je še v neznani dalji... v nesluteni globini... — s težko kopreno so zastrti mrakovi življenja pred nami. Ne vidimo jih, ne slutimo njih globin, niti njih obsežja.

Zato, fantje, smo mladi!

Potrebno pa je, da se od časa do časa vendarle ozremo po prehojenih stezah, da istočasno upremo tudi pogled v daljo, ki pred nami leži še vsa neznana, zakaj proti njej so usmerjeni vsi naši koraki.

Iz mladosti zorimo in se razraščamo v popolnost človeka, kateremu je dana prevažna naloga, ohranjevati zemeljski rod. Težka zavest, ki le v redkih najde pravo spoznanje dolžnosti in pravice. So, ki menijo, da radi sebe živijo in ne radi onih, ki imajo priti za nami in še radi Najvišjega, njega, ki nas je poslal in nam povedal in pokazal pot.

Kaj pa Orli?

Mladost je v nas, fantje, kri in pesem tudi, živa, topla, hrepeneča. Pa je v nas tudi volja, trdna, neupogljiva, ko hrast zraščena v zemljo in našo pravo pot. S to voljo se krepimo in utrjujmo, da bomo dorastli namenom in ciljem.

Fant, ki je z orlovsko četo korakal dolga leta in vedno prav, kateri ni niti s pogledom niti z mislijo krenil s pota, ki se je naukov v orlovski šoli trdno oklenil in jih pravilno doumeti znal: — ta bo tudi kot mož znal šteti in usmerjati svoje stopinje.

Kam pa fantje?

Iz mladosti v mladost. Saj mladost ni v letih, v veselem srcu in smehu je, v čisti duši, v topli ljubezni do Boga in do svojih. In je mladost še v resničnem spoznanju vsega, kar človeka varuje pred vplivi slabega, kar ga dviga h kreposti, kar ustvarja iz njega — človeka.

Človeka, zares človeka!

Fantje, življenje je trdo, ni igraka. V današnjih dneh je ta resnica še večjega pomena. Le kdor je izklesan od vseh strani, kdor je svoje misli in hotenje skozi rešeto presejal in je odvrnil vse odvišnje — ta more pričakovati od življenja sreče, zadovoljstva. Biti mora zares mož, človek mislec in videc.

Kaj to pomeni?

Da mladost ni norost, vsaj ne smela bi biti. Mladost je marveč resno iskanje tistega, ki bo človeku skozi življenje dajalo moč in pogum, silno vero in znanje in smisel za vse dobro in lepo. Zato je orlovska šola in prav zato je tudi slovenski mladini potrebna ta šola. Uči naj delati, dvigati se, premagovati časih svojo nemoč in skrito željo po izživetju, ki v vsakem slučaju nosi le kvarne posledice.

Pa boste rekli, to smo že slišali, vemo da je tako in zakaj smo in še bomo. Prav. Mimo tega je važnost tega vprašanja toliko, da je treba spet in spet opozarjati nanj, se spet povračati na njega razlago, zdaj od te zdaj od one strani.

In ko stojimo ravno pred tekmami, naj vržem bežen pogled še nanje. Niso kar tako brez nič, takšne tekme. Ne zgolj sitnarenje s socialnim vprašanjem in s socialno ekonomijo — marveč je dvoje, kar vidim jaz v tem programu. Prvič je fant zaposlen, ko se uči in pripravlja na tekme, — jasno pa je, da nezaposlenost nasprotno ustvarja lenuhe in brezbržnike. Drugič pa se fantom širi znanje, obzorje, pogledi na življenje, v katero stopajo. Skoraj se bo po večini vsakdo znašel v vrtincu živlenskih vprašanj kot zrel, dorastel mož — in prav gotovo tistikrat nikomur ne bo žal tistega, kar mu je dala orlovska šola, tekme.

Fantje — mi smo mladi!

In ostanemo mladi, vriskajočih src in duš, pojočih grl, toplih in okrepčujočih gledanj in hotenj na življenje pred seboj. Glejmo prav, ne okrenimo s pota, sreče iščemo — in bomo ostali mladi v vsej sreči in zadovoljstvu.

Ton Vin:

Orlovsko bratstvo: ne razumemo se!

Prijateljstvo vzdržuje organizacijo — je povedal nekje Janez Krek. Mi Orli hočemo biti še več kot prijatelji — brate se nazivamo. Samo z besedo in samo na zunaj? Samo tedaj, ko smo v telovadnici, v kroju, ob praznikih?

Resnično: dostikrat smo nepremišljeni in nam je bratstvo le prazna beseda, kdaj tudi maska in bodalo.

Povedati hočem, kako si nismo bratje. Mar se ponižujem s tem, če napake odkrivam? Kdo je brez napak? Še dalje: iz napak, ki jih spoznamo, bomo napravili čednosti. Da bi se sramovali, če kdaj zaidemo? Zdaj smo mladi, seme izbiramo, še se lahko popravimo. Kdo bi nam zameril?

Ne razumemo se!

V družini in v razgovoru ne moremo spoznati, kaj je iskrenost in kaj hinavstvo; ne moremo ločiti laži od resnice; prav radi obsojamo za hinavstvo vse, česar ne razumemo in česar razumeti nečemo, za neresnico.

Navodila in opomine, pa tudi nasvete odklanjamo z zasmehom — če bi jih razumeli, bi jih hvaležno sprejemali. Zavračamo marsikaj, kar bi sicer odobraval.

Slabosti, nerazpoloženje, razvade smatramo za sirovost, ustvarjeno namenoma.

Prijaznost in dobrohotnost obsojamo za vsiljevanje in neodkritost; vse stvari ocenjujemo brez preudarka; če bi iskali za njih pojav vzrokov in povodov, bi bila ocena drugačna. Ob nerazumevanju vsega tega pa vidimo le slabosti in nerodnosti in spregledamo dobre strani; kljub temu se zaletavamo v stvari, ki jih ne poznamo in presojeti ne moremo.

V razburjenju in slabi volji se ne znamo obvladati in ne čakamo, da v miru trezno sodimo; zato ne popuščamo, ko smo v nadlogo bližnjemu in ne pozabljamo, kar nam ni všeč, pa vemo, da bi to storiti morali.

Mnogo in vse zase zahtevamo, vsako nepriliko neradi prenašamo — pomisliti pa nočemo, da so istih zahtev in križev deležni naši prijatelji, da jim namreč moramo tudi mi sami iti naproti, nekaj jim dati — z eno besedo: da se potrudimo in skušamo tudi mi nje prav razumeti.

Napačno nas razumejo!

Če koga v dobri veri svarimo in pregovarjamo, se nam očita vmešavanje v njihovo osebnost; ko bi mu radi veselje napravili, nas neprijazno odbija; kadar z vso skrbjo in silo vršimo svoje delo, nas smatrajo za lahko-mišljene, površne, nedelavne.

Je res tako?

Sam se prepričaj: ko si v družini, na fantovskem sestanku, v telovadnici, v debatah.

Kako da se razumeti ne moremo?

Pač zato, ker sebe premalo poznamo; nič se ne nadziramo in ne vodimo; tjavendan živimo, v delu, besedah, v družini. Če bi sebe bolj poznali, bi sebe razumeli; pa tudi druge bi lažje, bolj bratsko presojali in razumevali.

Imaš dinar?

Pa ne veš, kam bi z njim? Daj ga v odsekovni hranilnik! Če vas je v odseku deset, pa vloži vsak tedensko le en dinar — pomisli, da bo čez par mesecev to že lepa vloga za centralno Čebelico. Vsaj enega člana naj vsak odsek podpira, da bo mogel v Prago; če bo kaj manjkalo, dobi odsek nagrado — samo če dobro voljo pokažete.

Imaš desetak?

Poglej, če si pritrgaš tedensko vsaj enega za hranilnik, boš zase kmalu imel za Prago. Zdaj pa pomisli: V tvojem odseku je več fantov, ki bi radi šli v Prago, pa si niti enega dinarja ne morejo pritrpati. Kako bi ti bili hvaležni, če tudi zanje kdaj odrineš kak dinar! Za prijatelja tudi desetak! — Pa vaša srenja in okrožje: Ali ima že zbirko za fante, ki sami ne zmorejo zletnih stroškov, pa bi želeli na Češko? Morda bi lepše zastopali v tujini naše orlovstvo, kakor marsikateri brat — kapitalist! — Če zbirke še nimate, spomni jih nato! Kjer bo dobra volja in skrb za bratsko vzajemnost in podporo, tam bo centralna Čebelica prav rada naklonila lepo nagrado. Pa nas bo več rajžalo!

† Valentin Pestator, odsek Brdo.

Globoka žalost je napolnila naša srca, ko so v nedeljo 27. januarja 1929 opoldne zapeli zvonovi pri Sv. Marjeti na Gradišču zadnjo pesem v slovo br. Valentinu.

Med prvimi si bil, ko smo v naši fari ustanavljali Orla. In kdo bi si bil mislil, da Te bomo med prvimi spremili na zadnji poti k večnemu počitku. Takoj v prvih letih poslovanja si prevzel mesto predsednika v odseku, kar Ti ni bilo lahko delo. Ko se je ustanovila na Brdu srenja, si bil zopet Ti, ki si prevzel mesto predsednika, katero si vztrajno in marljivo izvrševal. Ravnal si se po naši himni: »V trudu in znoju polnem radosti, domu gradimo slavo in čast«.

† Frane Urbanija.

† Valentin Pestator.

† Anton Sever.

V vročih poletnih dneh si truden od prenapornega domačega dela hodil okrog, pripravljaj za okrožne, odsekovne prireditve, ki smo jih prirejali vsako leto. Udeleževal si se okrožnih svetov v dve in pol ure oddaljenem Kamniku.

Ko smo pri sejah obravnavali razne točke poslovanja, si vedno poudarjal: držimo naprej, kar nas je starejših. Saj pridejo za nami mlajše moči, takrat si odpočijemo. Prišle so in bodo mlajše moči, ali Tebi, dragi Valentin, ni bilo usojeno, da bi se odpočil in se oziral na dela, katera si vstvarjal in vzbujal.

Ko smo v letu 1922. gradili novi društveni dom, si se tudi Ti z vso vnemo oprijel dela in pomagal, kjer si mogel. Na novem odru si bil vedno navzoč pri igrah ali pevskem zboru.

Dolgo si se upiral razjedajoči jetiki, katere kal si dobil v svetovni vojni in italijanskem ujetništvu.

Star šele 31 let si moral zapustiti svoj rodni dom, katerega si nad vse ljubil, saj si storil vse, kar Ti je bilo mogoče, za izboljšanje gospodarstva. Kako si bil priljubljen in spoštovan, je pokazal Tvoj pogreb, ko so Te spremljali znanci in prijatelji v tako velikem številu, kakor ga še ni videla Tvoja rojstna vas. Tihi in s solzo v očeh smo se poslovili od Tvojega groba zavedajoč se, da najlepše počastimo Tvoj spomin, če hodimo navdušeni in vztrajni za svojimi orlovskimi cilji: v poštenju zvest Bogu in narodu!

P. B.

† Franc Urbanija, odsek Moravče.

(Umrli v deželni bolnišnici 15. avgusta 1928 na tifusu.)

»Ne vemo ne ure ne dneva, kdaj nas pokliče Gospod.« V najlepši dobi, v največjih nadah in upih, med največjimi načrti, ki jih gradiš za bodočnost, se ti približa nebeški Vrtnar, odtrga cvetko, ki je komaj odprla svoje nežne cvetne liste in jo presadi v nebeške vrtove. Komaj se ti prične pomlad življenja in že moraš v gomilo. Še ne postaviš temelja za zgradbo, ki jo hočeš zgraditi v življenju, že ti smrt podere vse.

Na dan, ko je Marija bila vzeta v nebo, se je raznesla po moravški dolini vest, da si Ti, Francelj, preminul. Neverjetna vest, a v resnici zelo žalostna, ker je porodila v očeh vseh solzo in srce vsakega je bilo napolnjeno s sočutjem, ker ljubili so Te vsi, ki so Te poznali.

Dolgost življenja Tvojega je bila kratka — komaj šest krat štiri z upi napoljenih let si preživel. Mlad po letih, a velik po delih si odšel v rajske vrtove. Že v svojih gimnazijskih letih si pokazal veliko zanimanje za prosvetno delo, pokazal si svoje sposobnosti, s katerimi si kasneje povzdignil naše društvo in naše orlovsko delovanje. S popolno resnobo in polno zavestjo si se v počitnicah poprijel dela pri Orlih in društvu. Glavno pozornost si obrnil na dramatično delo, ker si vedel, da pri tem najbolj potrebujemo voditelja in režiserja. Nisi hranil svojih mladih moči, niso bile zate počitnice čas oddiha, ampak čas pridnega in resnega dela. Kakor mornar, ki se spusti v največje valove, da reši življenje svojega tovariša, si se tudi Ti spustil v največje valove nasprotovanj, da si rešil obstoj naših društev. Veliko ovir si moral odstraniti, da si prišel do izvršitve svojih načrtov, a vedno si bil mož neustrašen...!

Po končanih gimnazijskih študijah si študiral geodezijo. Veliko študija je bilo treba, a vendar si imel še časa, da si nam pomagal, kjerkoli si videl potrebo, čeprav je bilo Tvoje zdravje že zrahljano in slabotno. A za ves trud, za vse napore, ki si jih imel z nami, Ti je bilo plačilo — nehvaležnost.

Z dobrim uspehom si dovršil zadnji izpit — diplomski izpit. Tvoje srce je bilo polno radosti, ko si prišel domov, sam nisi vedel, kako bi dal duška zadovoljnosti in veselju nad uspehom. S prijaznim smehljajem si zavriskal in zapel, ko si stopil v svoje stanovanje, a za temnim zastorom bodočnosti nisi opazil angela z napisom, ki je pričal, da ni ta izpit samo zadnji na univerzi, temveč tudi zadnji v življenju, »ker zapisan si smrti«. In v svojem veselju nisi videl, da že sega po Tebi ledeno-mrzla roka, ki Te bo odtrgala od Tvojih sester, bratov, od Tvojih ljubljenih...! Ti si bil vesel in vesel bi menda tudi bil, če bi vedel, kaj Ti bo prinesel drugi dan. Ni bilo nikdar opaziti na Tebi drugega kot prijaznost, veselje in dobrotljivost.

In drugi dan si bil že bolan. Bolezen je rastla in se večala od dne do dne, a upanje na ozdravljenje je pojemalo. Vedel si, da boš moral umreti, da ni zate več rešitve, a nisi bil jezen in žalosten! Potrpežljivost in vdanost v voljo božjo sta Ti bile tovarišice na Tvoji bolniški postelji. Želel si samo, da bi Ti Bog kmalu poslal zadnjo zdravnico vseh bolečin — smrt. — Želja se Ti je izpolnila in Marija, ki si jo vedno ljubil in častil, Te je na svoj praznik rešila iz doline solz in Te ponesla v naročje Tvoji ljubljene mame in Tvojemu dragemu očetu!

Francelj, Ti si že srečen! Ti že uživaš plačilo za svoje zemsko delo, a mi smo še potniki v deželo večnega solnca in večne pomladi! Spomni se nas in daj, da se kmalu vidimo nad zvezdami!

Zdravstvuj, blaga duša! — Br. Nande.

† Anton Sever, odsek Ježica.

Zopet je posegel Gospodar smrti in življenja s svojo gospodujočo roko v našo sredo in zopet je odprla mati zemlja svoje osrčje, da sprejme vase kar je njenega...

V naša srca je odjeknila vest: Toneta ni več...

Komaj tri in dvajset let Ti je bilo, tri in dvajset lepih, solnčnih let; uprav, ko si stal ob vstopu v trdo, realno življenje, Ti je dahnil angel smrti svoj ledenomrzli poljub na čelo.

Kakor da je bilo včeraj, se mi zdi, ko sva pred dvema letoma doli na jugu v vojaških suknjah skupno sanjala o daljnem, lepem Posavju, obujala spomine iz prvih mladeniških let in kovala načrte za prihodnost. Živo se spominjam ognja, ki je vzplamtel v Tvojih očeh takrat — in to je bilo največkrat! —, kadar sva govorila o najinem drugem domu, — društvu in o najinih drugih domačih, — bratih-Orlih! In ko si se vrnil domov, Ti ni ugasnil ogenj v očeh kot tolikim; podžigal in razvnel ga je še onim, katerim je že pojemal...

A danes?

Plamena v Tvojih očeh ni več, zamrl je glas na Tvojih ustnicah, telo, tako prekipjavajoče življenja, je negibno, mrtvo; mrzel zimski veter veje nad tvojo svežo gomilo...

Morda je bolje tako...

— — — — —
Mi pa, bratje, ki smo ostali in ki nosimo lep in svetel spomin na pokojnika v svojih srcih, pa se najlepše oddolžimo umrlemu za vse, kar nam je dal, da »pomnik postavimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak!« — I. K.

— — — — —
Anton Sever, brat prof. Jan. Severja v Murski Soboti, je umrl v petek, dne 11. januarja 1929 po kratki, mučni bolezni na vnetju slepiča. Po poklicu je bil kovaški pomočnik. Pokojnik je bil dolgoletni član orlovskega odseka na Ježici, agilen telovadec in odbornik. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali člani v krojih, ki so nosili tudi krsto. V sprevodu, ki je bil živa priča, kako priljubljen je bil pokojnik, je bilo mnogo vencev; med njimi orlovski, prosvetnega društva, vaških fantov izven društev i. dr. Ob odprtem grobu se je v imenu katoliških društev na Ježici poslovil od rajnika br. dr. Iv. Bizjak. Cerkveni pevski zbor, pri katerem je pokojnik tudi sodeloval, mu je zapel dve nagrobnici.

Po svetu okrog.

Telovadba.

Organizacija francoskih katoliških skavtov. Organizacija se imenuje »Les scouts de France« (Francoski skavti). V svojih bojih in v svoji taktiki je tako zelo podobna naši organizaciji, da je dobro, da se z njo bolj spoznamo. Ima čez 20.000 članov delavcev, dijakov, kmetov, uradnikov itd. — V Franciji imamo protestantske, indiferentne in katoliške skavte. Ti so najmočnejši in vodilni. Glavni časopis je »Le scout de France«. Prinaša posebno dragocena navodila in inicijative za skavtsko (mladčevsko) življenje. Za predsednike odsekov izhaja mesečnik »Le chef«, za načelno in praktično znanje voditeljem. Najbolj zanimiva je revija »L' Ile de France«

(ime glavne podzveze Pariz). Podzveze so razdeljene po provincah in so zato zelo različne velikosti.

Organizacija ima sledeče kategorije članstva: Redni člani (routiers) od 18 let naprej, skavti (mladci) do 18 let, nižji naraščaj (louveteaux) od 7 do 11 let. Kategorija skavtov odgovarja popolnoma našim mladcem. Ko taboré v gozdovih, po gorah, ob rekah in ob morju, ko potujejo peš po deželi, ali romajo v Rim, Lurd itd., vedno so veseli, pojo, drže se sploh skavtskega prirodnega življenja. Sploh je francoski skavt podoben zelo našemu Orlu, kot brat bratu.

Za ženske postoji oddeljena organizacija, kot pri nas. Imenuje se »Les guides de France«.

Tudi francoski skavti se zanimajo za našo organizacijo, ker vidijo, da imamo mi marsikaj, kar bi bilo dobro uvesti tudi pri njih. Tako n. pr. prosvetne tekme in tekme sploh, velike javne nastope itd. Mi pa se bomo pri njih lahko učili marsikaj novega za razvoj naših Mladcev in celo organizacijo sploh; saj gre francoska organizacija katoliških skavtov z velikimi koraki naprej v smeri zdravega življenja v naravi. Taka oblika organizacije je nujna potreba časa in vse mladinske organizacije se prav hitro preustrojajo v tem smislu, da ne zaostanejo za duhom časa in njegovimi zahtevami.

Telesna vzgoja in narodno gospodarstvo. Pomen telesnih vaj za narodno gospodarstvo je večji nego se zdi mnogim ljudem na prvi mah. Brez ozira na to, da se v narodu, ki goji sport in telovadbo, okrepi s tem industrija, ki oskrbi potrebno orodje in naprave za telesno vzgojo, leži vrednost telesne vzgoje predvsem v tem, da se človek telesno utrdi. Sportne igre zahtevajo na splošno, da se človek giblje na prostem in v svežem zraku, kar silno blagodejno vpliva na utrjene živce ter mišice tovarniških in pisarniških delavcev. Sportnik je prisiljen, da razgiba tudi one mišice, ki bi jih sicer, če bi čepel le v sobi, nikdar harmonično ne utrdil. Če prav pojmuje telesno vzgojo, se bo vsakdo, ki se z njo peča, dvignil tudi do višjih, нравnih vrednot. V boju za dosego kakakega cilja se bo moral odreči užitek (kajenju, pitju), za vedno pa vsem razuzdanostim in protinaravnim veseljačenjem; v takem boju si pridobi moč, čuječnost, borbenost in pogum, raste neka odločnost, žilavost, spretnost in upravičen ponos; ker jih je navadno več skupaj, se goji pravi duh skupnosti, občestvenosti. Vse to vtisne nek smisel življenju, da ne išče sportnik ali telovadelec kvarnih razvedril. Narod si na tak način pridobi krepih moč, sposobnih za delo, njegova delazmožnost se s tem poveča, kar je v prid tudi gospodarstvu. Z dobro telesno vzgojo se preprečijo marsikake bolezni, zdravje naroda je na boljši stopnji, kar spet dvigne moč narodnega gospodarstva. — Seveda pa se je treba čuvati, da bi smatrali telesno vzgojo kot »sredstvo za vse«, da bi le v njej videli edino možno pot, po kateri moremo odstraniti vse težave političnega, kulturnega, gospodarskega ali socialnega značaja. Odločilna je končno duhovna kultura. Zadostno pa ni, da gojimo telesno in duhovno vzgojo kot dvoje ločenih polj, temveč je treba telesno kulturo samo podrediti duhovni, jo torej »poduhoviti«.

Pomen mednarodne kat. tel. zveze. Po vojni je v vseh deželah eno najvažnejših in perečih vprašanj pač vprašanje mladine. Pri tem pa je brez pomena, če je dežela, oziroma država spadala k zmagovalkam ali premagankam v svetovni vojni. Stiska je enaka in enako je tudi stremljenje katoliške mladine, osvoboditi se iz dušne stiske današnjega časa. Kakor je še vedno kljub vsem mirovnim po-

godbam in konferencam globok prepad v političnem oziru med posameznimi narodi, tako pa je vsem kat. mladinskim organizacijam vsega sveta eno skupno, kar jih druži: v enakem hrepenenju in skupnem delu delati za en cilj: biti katoliški, t. j. vesoljni. In zares, pravi katolicizem nima nič skupnega z ozkosrčnim nacionalizmom, nič skupnega s sovražstvom do drugih narodov; pravi katolicizem ne pozna nobenih prevzetnih zmagovalcev in nobenih ponižanih, zaslužjenih premagancev, temveč obsega ves svet in vse narode, ki jih spravlja in združuje med seboj; v njem so vsi enaki, vsi brez izjeme so si bratje med seboj. — Katoliške tel. zveze v posameznih deželah so našle uresničitev te misli v mednarodni uniji kat. tel. zvez (U. I. O. C. E. P.) Ta unija ima namen, utrditi medsebojne prijateljske odnose posameznih tel. zvez, kjer so se morda stiki pretrgali, ali pa jih sploh nanovo ostvariti in prirejati mednarodne telovadne in sportne tekme. Ta tekmovanja naj bi vprav v času ozkosrčnega nacionalizma in pretiranega, poganškega telesnega kulta pospeševala in krepila katoliško medsebojno ljubezen in telesno vzgojo v skladu s katoliškimi načeli. — To se bo pokazalo tudi na letošnjih mednarodnih telovadnih tekmovanjih v Pragi in v prizadevanju unije, pridobiti vse evropske kat. telovadne in sportne zveze za vstop v U. I. O. C. E. P. — Dozdaj so v njej včlanjene: Belgija, Češkoslovaška, Francija, Holandska, Jugoslavija, Luksemburška, Nemčija, Nemška Avstrija in Švica. Italijanske kat. organizacije so lansko leto izjavile izstop iz unije, ker jih je Mussolini razpustil in spremenil v fašistovske.

Esperantisti in praški orlovski izlet. Leta 1928. se je vršil na Nizozemskem v mestu Tilburgu mednarodni kongres katoliških esperantistov; ob tej priliki je bilo sklenjeno, da se bodo zbrali na prihodnjem kongresu v Pragi ob času svetovaelavskih orlovskih slavnosti katoliški esperantisti z vsega sveta. Kongres se bo vršil v esperantskem jeziku. Pričakuje se obilna udeležba narodov, ki se bodo udeležili tudi vseh orlovskih prireditev.

Finančni sklad za praški zlet, ki ga tvorijo nekaki davki vseh orlovskih članov, je znašal koncem februarja 660.615-30 Kč (ena Kč = češka krona znaša 170 Din); od 31. januarja se je povečal za 52.269-30 Kč. Le nenavadna požrtvovalnost od strani članstva je pripomogla, da so bili vsi dosedanja stroški za najemnino stadiona pravočasno poravnani in izpolnjene tudi vse druge obveznosti.

Iz Združenih držav. Slovaški katoliški Sokol bo poslal že začetkom junija na svetovaelavske orlovske dneve 25 članov-tekmovalec; poleg tega pa pripravlja splošno narodno romanje v staro domovino. Bo to prvo in največje romanje ameriških Slovkov na Češkoslovaško. Prišli bodo na štirih parnikih.

Katoliški »Orao« Beograd.

Orla smo v Beogradu ustanovili že maja lanskega leta, toda le bolj za poskušnjo in brez imena »Orel«. Na septemberskih občnih zborih je Orel tudi z imenom prodril in od takrat datira in je tudi od oblasti priznan odsek »Katolički Orao Beograd« ter dva krožka: »Beogradske Orlice« in »Slovenske Orlice v Beogradu«. Odsek šteje dvanajst članov: 8 Slovencev in 5 Hrvatov (akademikarji, slušatelji železničarske šole, 1 uradnik in dva duhovnika). Prvotno so bili včlanjeni tudi nekateri obrtniški vajenci, ki pa so pred kratkim izstopili, češ, da so pravila pretirano stroga. Opaža pa se, da so taka nesoglasja le posledica kvarnega vpliva razrednega boja! Očitki »buržujski« in podobni pa večkrat niso neosnovani, le, da bi naši ljudje razumeli, zavreči jih z življenjem iz Evangelija, ne pa z učenimi dokazi. Mislim, da je orlovstvo tudi to vprašanje pravilno rešilo: saj mu nekateri očitajo, da je buržujsko, drugi, da je »suviše plebejsko«. Sicer pa so ekstremisti pri vsakem zdravem pokretu potrebno zlo, recimo tehničar v iskanju zlate sredine. Sedaj skušamo v Beogradu ustanoviti poseben »zanatlijski« odsek (vajenci in delavci) — seveda le iz tistih, ki bodo hoteli razumeti, da orlovstvo kleše fanta v moža z veselo-resnim delom, ne pa s prireditvami in zabavami! Nekateri ugledni beograjski obrtniki so že pristopili kot podporni člani, treba je le korajže, previdnosti in zaupanja v božji blagoslov, pa bo beograjski »Orel« tudi to zapreko srečno premostil. Sestanke in seje imamo mesečno dvakrat, telovadbo enkrat tedensko. Predavanja smo tako usmerili, da tvorijo medsebojno poznavanje slovenskih in hrvatskih verskih, kulturnih in socialnih razmer. — Krožek beograjskih Orlic sestavljajo večinoma dijakinje. Sestanke in seje imajo mesečno dvakrat, telovadile so do božiča tedensko po eno uro, sedaj pa so vsled velike zime prekinile. Vseh članic je 8. Slovenske služkinje imajo svoj krožek (16 članic), telovadbo vsak četrtek, sestanke vsako nedeljo po večernicah skupno s Slovenkami, ki so včlanjene v društvu »Samostalnih djevojak«. Deset jih ima že nove kroje, Vigred pa prejema vse. Ko so se pripravljale za prvo akademijo v Beogradu, so ob nedeljah celo ob štirih zjutraj, pred rano sv. mašo, prihajale k telovadbi. Na Prago se živahno pripravljamo — kakih dvajset nas bo odrinilo iz Beograda. — »Orlovstvo« ima v Beogradu in Srbiji svojo posebno, morda misijonsko bodočnost. Dejstvo je, da je Orel že v tem kratkem času društvenemu življenju beograjskih katoličanov dal novega ognja. Pred letom dni smo še slišali pozdravljati »ljubim ruku« — sedaj

razen »Hvalen Isus« večinoma samo še »Bog živi«. Orlovske akademije, zlasti decemberske, so veliko zanimanja vzbudile in bile povod mnogih debat o orlovskem mladinskem pokretu. Na kakršnikoli slavnosti v naši dvorani kraj cerkve »Krista Kralja« so orlovske in orliške točke vedno s prisrčnim aplavzom sprejete. Starši svoje malčke radi pustijo k telovadbi in ko smo se pripravljali za proslavo papeževnega dne, so »Orličice« redno prihajale k vajah, kljub temu, da so bile šole vsled velike zime zaprte. Za letošnji postni čas organizirajo Orlice duhovne vaje, ki se jih bodo lahko udeležila tudi druga dekleta. Kako in kaj v podrobnostih, se pogovorimo, ko bomo v Prago rajžali. Bog živi! — Predsednik.

Bogojina v Prekmurju.

Komu ni znana Bogojina s svojo novo krasno-umetniško zgrajeno cerkvijo? Naslanja se na zeleno prijazno gričevje, po katerem dobro uspeva trta, pred njo se pa razprostira velika ravnina tja do slovenskih gor. — Mnogi mislijo, da naš bogojanski odsek spi zimsko spanje, ker se le redko oglašamo v »Mladosti«. Ne, ne bojimo se nikake zime, ne sovražnika. Mlada kri ne pozna zime. — Sestanke imamo redno vsako nedeljo v Društvenem domu. Istotam imamo seje, enkrat do dvakrat mesečno. — Za pustni večer smo igrali igro »Begunka«. Samo to nas žalosti, da nekateri člani med letom zapustijo svoj dom, da si grejo daleč služiti vsakdanji kruh. Stirje člani so se tudi sedaj poročili, med njimi tudi naš dolgoletni vodja naraščaja brat Janez Vogrin, kateri je že osem let z veliko vnemo in zvestobo vzgajal naraščaj za dobre Orle v našem odseku. Ko jim želimo v novem stanu obilo sreče in zadovoljnosti, upamo, da ostanejo zvesti Orlu kakor so bili v samskem stanu. — Mi pa nečemo odnehati, kajti naš odsek je prvi ustanovljen v našem lepem Prekmurju ter bo kmalu doživel svojo desetletnico. Zdaj pa hočemo iti naprej še z večjim pogunom, in pred sovražnikom hočemo stali kakor hrast. H koncu kličem vsem bratom Orlom iskren bratski Bog živi! — F. H.

Ptuj.

Zopet sem se odločil, da napišem par vrstic za naš list. Ne mislite, da mi Ptujčani počivamo v dolgem zimskem spanju. Delamo vedno za procvit naše lepe organizacije. Dne 9. decembra smo imeli skupno z drugimi katoliškimi organizacijami akademijo v proslavo 10-letnice narodnega zedinjenja, katera je prav dobro uspeła. Orlovski praznik, 8. decembra 1928, smo skupno z orliškim krožkom prav slovesno praznovali s skupnim sv. ob-

hajilom ter z verskim sestankom. V dneh od 6. do 9. decembra je ptujsko orlovsko okrožje imelo tečaj, katerega se je udeležilo pet članov. Uspeh je bil prav dober. Meseca novembra je odsek uprizoril krasno ljudsko igro »Krivoprisežnik«, katero smo ponovili potem še pri Sv. Trojici v Halozah. Po igri smo se začeli pripravljati za II. akademijo, ki se bo vršila na Jožefovo, 19. marca t. l. Vsi člani so zelo navdušeni za telovadbo. Vaje znamo že vse štiri, vadimo tudi simbolično voja »Oj Doberdob«, za katero smo vsi zelo navdušeni. Vadimo tudi boks ter skupinske vaje. Članice vadijo simbolično vajo »Dvignite Orli«. — Bratje, sestre, le pridno delajmo, da pokažemo, da nismo spali zimsko spanje, ampak smo delali za cilje naše organizacije. Za izlet v Prago se je priglasilo šest članov. Odsek je upeljal fond za Prago. Člani pridno zbirajo svoje dinarčke. — Bratje Orli, sestre Orlice!: Na delo, da ponosno dosežemo naš orlovski cilj!

Središče.

Gotovo boste mislili, da smo Središčani zaspali, ker se nič ne oglašamo, ali pa da nimamo mogoče fantov dopisnikarjev. Ne iščite vzrokov v tem, pač pa je vzrok v prezaposlenosti članov. Saj fantje odseka povčini delujejo tudi po vseh odsekih Kat. izobraževalnega društva. Narava miruje in počiva v zimskem spanju, v našem »Domu« pa vlada mladinsko življenje, telovadnica odmeva od veselega petja telovadcev, čvrstega poveljevanja načelnika, oziroma vaditeljev. Akoravno je bilo v zadnjih mesecih opažati, kakor da bomo preživljali tako zvano telovadno »krizo«, vendar so se fantje telovadci zavedli svoje dolžnosti ter se z vneto oprijeli telovadbe, ker pred vrati nam je naša tradicionalna prireditve: akademija, ki je bila vsako leto z zanimanjem pričakovana ter je žela globoko spoštovanje od strani občinstva in pohvalno priznanje uspeha celo nasprotnikov, katere v tem oziru daleč nadkriljujemo. Tudi v versko-moralnem oziru ne spimo, to pokažemo zlasti ob naših orlovskih praznikih, ko vse članstvo pristopi k obhajilni mizi. Posebno disciplino so pokazali fantje ob zadnjem prazniku na dan Brezmadežnega spočetja, ko so brez vsakršnega obvestila do zadnjega storili svojo orlovsko versko dolžnost. Za prosvetne tekme pa se pripravljamo na vsakem fantovskem sestanku, ki jih imamo vsakih štirinajst dni. Poleg raznih koristnih vzgojno važnih stvari obravnavamo tudi »neizogibno težko pričakovano ekonomijo«. (Ne podamo se bratom v Savinjski dolini.) Za »lukif« pa še urežemo prav po fantovsko kako pesmico in vržemo k »brihtno«. Sunkje zapnemo, ovratnike privihnemo, luč se ugasne in dvorana za nami se zaklene, fantje pa se porazgube vsak proti svoji strani v tiho črno noč, zadovoljni vsak s seboj. Ko po tako veselo doživitem večeru, zatopljen v misli korakam po cesti proti domu v bližnjo vas, mi postaja tesno

ob misli, koliko imamo dobrih poštenih fantov, ki nas ne razumejo in nas gledajo le od strani. Toliko idealne moči mladega življenja ugaša in tone v blatu sodobne moralne propalosti, dajejo duška svoji mladostni moči v alkoholu in v branju šunda. Ko bi se lahko uspešno udejstvovali na polju prosvete in izobrazbe sebi v korist, domovini in narodu pa v čast in ponos. — Tudi Prage se udeležimo v precejšnjem številu: računali smo, da z vso orodno vrsto, kar pa se nam je vsled finančnih »težkoč« prekucnilo v »Dravo«. Upamo pa, da se vidimo dobro pripravljani na tekmah v Ljubljani. Toliko za sedaj o nas Središčanih, ki še ne mislimo tako hitro zaspati, ampak še dolgo klubovati viharjem nasprotnikov in tudi tu pa tam opaženim lastnim notranjim malodušnim pojavom. Pozdravljamo vse brate širom Slovenije: Bog živi! — Orel iz Središča.

Sv. Ana v Slov. goricah.

Preteklo je ravno eno leto, odkar se je naš odsek prvič oglašil v »Mladosti«. Dovolite nam zopet objaviti kratko poročilo o našem orlovskem delovanju v preteklem letu. Akoravno tičimo skoraj čisto ob severni meji, pa vendar tudi tukaj ne spimo. — Stadionske prireditve v Ljubljani se nas je udeležilo čestno število. Srenjskega izleta k Mariji Snežni dne 17. maja 1928 in srenjske prireditve pri Sv. Rupertu v Slov. goricah dne 27. avgusta smo se udeležili polnoštevilo. Imeli smo tudi tri igre, 9. aprila »Veriga«, 19. avgusta »Divji lovec«, 13. januarja 1929 »Tri sestre« in burko »Zamorec«. Vse prireditve so moralno in gmotno dobro izpadle ob veliki udeležbi gledalcev. Kupili smo deset naraščajskih krojev, katere so prvič oblekli Orliči na srenjskem izletu pri Mariji Snežni. Dali smo si tudi napraviti lasten drog, da lahko sedaj tudi gojimo orodno telovadbo. Za brate, ki odhajajo k vojakom, smo še posebej poskrbeli. Od 1. do 4. februarja 1929 pa smo imeli tridnevne Duhovne vaje za mladeniče, katere sta vodila domači č. g. župnik Konrad Šeško in č. g. P. Rupert od Sv. Trojice v Slov. goricah. — Sedaj ob zimskem času se pridno pripravljamo za prosvetne tekme in vadimo članske proste vaje za leto 1929. Dasi je naš odsek majhen po številu, ga je vseeno veselo pogledati, kajti tako majhna četa članov, kot je naša, pa na pravi katoliški podlagi, vendar lahko veliko dobrega premore. Škoda samo, da se nekateri fantje prav nič ne brigajo za dobre organizacije, rajši tavajo po temnih potih pretepanja, nesramnega govorjenja in ponočnjaštva. Ko se že pogreznejo na dnu blata, potem šele sprevidijo, kadar je žal že prepozno. Kličem Vam, dragi fantje!: Vsi, ki ste veseli čiste nedolžne mladosti, le s korajžo naprej med naše vrste, kjer je pravo veselo fantovstvo doma. Videli boste, kaj vse premore veselo in zdravo srce in dobra volja. — Vsem bratom širom naše domovine kličem krepak: Bog živi! — Br. Alojzij.

Urednikov radio

Br. Alojzij: Škoda, da je Tvoj dopis za februarško številko prišel prepozno. Upam pa, da bo kateri izmed bratov tako dober, da pošlje to številko »Mladosti« za Teboj in boš vendar mogel čitati svoj dopis. Ostani zvest orlovski misli in ko se vrneš, daruj zopet svoje navdušenje in svoje sile domačemu odseku, zlasti naraščaju, da si vzgojite močno orlovsko družino. Bog s Teboj na vseh Tvojih potih daleč od doma!

J. G., Moravče: Tvoj spis, samo nekoliko popravljen, pride v »Mladost« v eni prihodnjih števil, že zaradi tega, da bodo vsi bratje na lastne oči se prepričali, kolikšno izobrazbo dobi fant pri Orlu, če z organizacijo sodeluje. Posebno pohvalno je to, da priznavaš, odkod si vzel zadnje vrstice v svojem spisu, dasi bi bil tudi brez opombe takoj spoznal, odkod so. Ni nikjer prepovedano, da ne bi smel kakšne misli dobesedno prepisati, samo v spisu samem je treba to povedati in označiti med oklepajema, odkod je to vzelo. V Tvojem spisu sem jih črtal, pa le zaradi tega, ker so že bile v »Mladosti«

natisnjene. Delaj še naprej tako idealno za Orla, pa na naraščaj nikar ne pozabite, da pritegnete čim več dobrih in nepokvarjenih fantov v svoje gnezdo. Vsem bratom moravškim krepak Bog živi!

»Orel iz Središča«: Radoveden si, kakšni bodo »fantovski razgovori« v »Mladosti«. Jaz sem tudi radoveden — pa dozdej še čisto nič ne vem, ker se še ni noben fant oglasil. Urednik ne bo sam pisal tega koticčka, ampak fantje sami morajo pisati. Veseli me pa, da ste se tudi Središčani sprijaznili s socialno ekonomijo. Za tekme Vam bo to dobro prišlo. Na bratskih tekmah v Ljubljani pa si bomo prijateljsko stisnili roke.

L. V., Sv. Križ: Dobro, da ste se iz Vašega gnezda vendar tudi oglasili. Želim Vam srečo pri graditvi nove dvorane. Pa ne pozabi sporočiti, kako bo z graditvijo šlo. Lepo pozdravi tudi oba gospoda Lojzeta, ki tako požrtvovalno med Vami delata! Dopis izpopolni in pošlji slike, da bo za aprilovo številko. Več v pismu!

To in ono

Nove knjige.

Kapelški punt. Spisal dr. Ožbolt Ilauing. Celovec 1928. Izdalo Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. (Str. 166.) Cena Din 28.—, broš. s poštnino. — Pozorišče povesti je Železna Kapla na Koroškem. Obdelava zanimivo snov iz dobe joze-finizma, ko so bile prepovedane javne procesije in druge cerkvene svečanosti, pa verno ljudstvo teh novotarij ni moglo prenesti in je zato z vso silo stopilo v boj za svoje krščanske pravice. Knjiga je za nas posebno zanimiva, ker obnavlja vez med nami in našimi brati za Karavankami.

Sveta čistost. Kateheze o šesti božji zapovedi za razne skupine šolske mladine. Izdalo Društvo slovenskih katehetov v Ljubljani, 1928. Str. 56. Založila prodajalna K. T. D. (Ničman) v Ljubljani. Cena 5 Din, po pošti

1 Din več. — Knjižica je v prvi vrsti namenjena za katehete, pa jo bodo z veliko koristjo lahko rabili tudi vodje Mladcev in Orličev. Ni težjega kot otroka v raznih dobah prav poučevati o sv. čistosti, da ga pravočasno obvaruje zablod. Silno važno, pa nič manj težavno nalogo imajo torej v tem oziru katehetje in vsi vzgojitelji mladine. Pričujoča knjižica nudi štiri skrbno sestavljene kateheze za mladino v raznih dobah. Vsem vzgojiteljem naraščaja jo prav toplo priporočamo, da bodo prav pripravljeni o pravem času znali svojim varovancem ohraniti najdražji zaklad.

Mali oglasi.

Odsek Maribor ima naprodaj drog, že nekoliko rabljen. Natančnejši podatki in cena se poizve pri odsekovnem tajniku, br. Andreju Arih-u, Maribor, Dravska ulica 10.

Vsebinska 3. številke: Kristus je vstal. — Prosveta in vzgoja: P. Krizostom: Kristus je vstal. — Materi. — A. Komar: Fantiči. — Dr. Fr. Jaklič: Po mnogih zmotah in zablodah. — Br. Pongrac: Prerojenje. — Fr. Strah: Bilo je in spet bo lepo. — Organizacija: F. S. Finžgar: Vera v pravo orlovstvo. — Br. Franjo: Smo in ostanemo mladi. — Ton Vin: Orlovsko bratstvo: ne razumemo se. — V božjem miru: Valentin Pestator, odsek Brdo. — Franc Urbanija, odsek Moravče. — Anton Sever, odsek Ježica. — Po svetu okrog: Telovadba. — Iz kraja v kraj: Katoliški »Orao« Beograd. — Bogojina v Prekmurju. — Ptuj. — Središče. — Sv. Ana v Slov. gorici. — Urednikov radio. — To in ono: Nove knjige. — Mali oglasi. — Slike: Ljudska visoka šola za telovadbo v Ollerupu: Gimnastika. — † Franc Urbanija. — † Valentin Pestator. — † Anton Sever.

Opalograph original z zaščitno

znamko in orig. potrebščinami

Jamčim za brezhibno delovanje!
Vse potrebščine in nadomestne dele
vedno na zalogi

LUD. BARAGA
Ljubljana, Šelenburgova 6

Specialna mehanična popravilnica
Telefon štev. 2980

Šolske zvezke

raznovrstne
poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam
najceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani
Kopitarjeva ulica št. 6/II

JUGOSLOVANSKA TISKARNA LJUBLJANA

KLISARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
BAKROTISK
SVETLOTISK

Prodajalna K. T. D.

H. Ničman v Ljubljani

priporoča

svojo veliko zalogo šolskih in
pisarniških potrebščin. Opozarja
tudi na krasne molitvenike in
vse potrebščine Marijinih družb

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi c. poleg hotela „Union“
obrestuje
hranilne vloge najugodnejše

Varnost nudijo lastna palača, nad po-
lovica delnic hotela „UNION“, hiše
in zemljišča. — Krediti v tekočem
računu. — Posojila proti poroštvu,
vknjižbi na posestva itd. — Denar se
naloži lahko tudi po pošt položnicah.

MLADOST glasilo Slovenske orlovske zveze v Ljubljani, izhaja
17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Žerjav. Vodnikov trg 4.
List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska
Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravišтво je v Ljubljani. Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruga). — Uredništvo je v Ljubljani. Ljudski dom
(Slov. orl. zveza). — Naroča se: Upravišтво „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 250. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

USTANOVljena leta 1889

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

GRADSKA STEDIONICA

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Telefon šte. 2016

Poštni ček 10.533

Stanje vložnega denarja
nad 360 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter vso davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.